

ผลของการใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปที่มีต่อความสามารถ
ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา
ปริญญาตรีชั้นปีที่1 วิทยาลัยเพาะช่าง

โดย

วัฒนา แซ่มวงษ์

สนับสนุนงบประมาณโดย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ประจำปีงบประมาณ 2556

THE EFFECT OF USING ADVERTISING AND GENERAL
MESSAGES ON THAI LANGUAGE CRITICAL
READING ABILITY: THE FIRST YEAR STUDENTS:
POH CHANG ACADEMY OF ARTS

By

WATTANA CHAMWONG

Granted by

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Fiscal year 2013

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ประยูร ทรงศิลป์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่กรุณาให้คำแนะนำ เรื่องการเขียนแผนการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยชี้แนะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยให้มีความเรียบร้อยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะวิชาภาษาไทยและวิชาการสอนภาษาไทยให้ศิษย์ได้มีความรู้ประกอบสัมมาอาชีพและ ได้พัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมาจนถึงบัดนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์กัญจน์มณีส พชรบดี คณบดีคณะศิลปศาสตร์ นายบัณฑิต สอนมาก รองคณบดี และ นายมงคล กองศรี หัวหน้าสาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ พื้นที่เพาะช่างที่ช่วยส่งเสริมและผลักดันให้ม้งานวิจัยชิ้นนี้เกิดขึ้น

ขอขอบคุณนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2556 วิทยาลัยเพาะช่างทุกคน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกท่านในสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่กรุณาให้ข้อมูล คำแนะนำ ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งหมด ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่จัดสรรงบประมาณผลประโยชน์ประจำปี 2556 ให้เป็นทุนสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์ และนักวิชาการทุกท่าน แหล่งข้อมูล ต่างๆ ที่ผู้วิจัยนำมาใช้อ้างอิง ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคนตลอดจนเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือต่างๆจนทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จด้วยดี

วัฒนา แซ่มวงษ์

ธันวาคม 2556

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : Learn 015 / 2556

ชื่อโครงการ : ผลของการใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่1 วิทยาลัยเพาะช่าง

ชื่อนักวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา แซ่มวงษ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมี
 วิจารณ์ญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาและสารทั่วไป
 เป็นสื่อการอ่านด้วยวิธีการคิดแบบหมวกหกใบ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมี
 วิจารณ์ญาณระหว่างนักศึกษาที่ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อการอ่านกับนักศึกษาที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านโดยใช้
 เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 สาขา สาขาละ 30 คน กำหนดให้
 กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่1 ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อการอ่าน และกลุ่มทดลองที่2 ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่าน ผู้วิจัย
 ดำเนินการสอนทั้ง 2 กลุ่มด้วยการใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบด้วยตนเอง ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 2 ชั่วโมง เป็น
 เวลา 6 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมี
 วิจารณ์ญาณและ แผนการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเฉลี่ยเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ
 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณา และสาร
 ทั่วไปเป็นสื่อ มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณสูงกว่าก่อนทดลองสอนอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสอนสูงกว่าก่อนทดลองสอนร้อยละ 7.60

2. นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โดยสารทั่วไปเป็นสื่อ
 มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาเป็น
 สื่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ, เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

E-mail Address : wattana.cha@rmutr.ac.th

ระยะเวลาโครงการ : 1 ตุลาคม 2555 - 30 กันยายน 2556

Abstract

Code of project : Learn 015 / 2556
 Project name : THE EFFECT OF USING ADVERTISING AND GENERAL
 MESSAGES ON THAI LANGUAGE CRITICAL READING
 ABILITY : THE FIRST YEAR STUDENTS : POH CHANG
 ACADEMY OF ARTS
 Researcher name : Assistant Professor Wattana Chamwong

The aims of this research were 1) to compare Thai language critical reading ability of the first year students before and after they have read advertising messages and general messages by six thinking hats 2) to compare Thai language critical reading ability of the first year students who reading advertising messages and general messages by six thinking hats. The subjects were the first year students in two classes purposefully selected of Fine Arts, Poh-Chang academy of arts, Rajamangala University of Technology Rattanakosin in the academic year of 2013. There were 30 students in each class : one class was assigned to be the first experimental group was used advertising messages as reading aids while the second experimental group was used general messages as reading aids. The researcher taught each group by six thinking hats 2 hours per week for 6 weeks

The research instrument was Thai language critical reading test and lesson plans. The data were analyzed by arithmetic means (\bar{X}), the percentage of arithmetic means, standard deviation (S.D.) and t-test

The research results was discovered that :

- 1) Thai language critical reading ability of the first year students who reading advertising messages and reading general messages were significantly higher than before at the level of .05 and the arithmetic means of students 's scores was 7.60 percent higher than before receiving instruction
- 2) Thai language critical reading ability of the first year students who reading general messages was higher than those who reading advertising messages at the .05 level of significance

Keywords : Thai language critical reading ability, six thinking hats

E-mail Address : wattana.cha@rmutr.ac.th

Period of project : October 1st, 2012 – September 30th, 2013

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์	4
3. ขอบเขตการวิจัย	4
4. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ	8
2. วิธีสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ	13
3. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	20
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
1. การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร	35
3. สมมติฐานและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	37
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
5. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1	46
ตอนที่ 2	47
ตอนที่ 3	48
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
1. สรุปผลการวิจัย	51
2. อภิปรายผลการวิจัย	52
3. ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	55
ประวัติผู้วิจัย	59

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการคัดเลือกกลุ่มนักศึกษาเพื่อทำการทดลองของนักศึกษาชั้นปี 1 วิทยาลัยเพาะช่าง	35
2. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสอบก่อนเรียนของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม	36
3. แสดงค่าสถิติการทดสอบความแปรปรวนและค่าเฉลี่ยระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม	36
4. แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเฉลี่ยเลขคณิตร้อยละ (\bar{X}) และค่าเฉลี่ยเลขคณิตร้อยละที่เพิ่มขึ้น (\bar{X}) ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการสอน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 30 คน	46
5. แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติที (t) และค่า P-value ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 30 คน	46
6. แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเฉลี่ยเลขคณิตร้อยละ ($\bar{X}_{\text{ร้อยละ}}$) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต ที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X}_{\text{ร้อยละที่เพิ่มขึ้น}}$) ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการสอน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1วิทยาลัยเพาะช่างกลุ่มทดลอง 2 จำนวน 30 คน	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
7. แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ค่าสถิติ (t) และค่า P-value ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการสอน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 30 คน	48
8. แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ค่าสถิติ (t) และค่า P-value ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการสอน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2	49

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ และยังช่วยพัฒนาความคิดจิตใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ผู้ที่อ่านมาก จะสามารถนำความรู้ ความคิดและประสบการณ์จากการอ่านมาช่วยพิจารณาสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างถ่องแท้ การอ่านจึงเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมความรู้ และความเข้าใจระหว่างมนุษยชาติทุกภาษา

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการรับสารที่มีความสำคัญต่อการศึกษาทุกระดับชั้น โดยเฉพาะยุคข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างมาก ทักษะพื้นฐานในการรับข้อมูลทักษะหนึ่ง คือ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านเรียนรู้เท่าทันสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและเป็นพลังอันสำคัญในการสร้างสรรค์พัฒนาประเทศ เนื่องจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านจะต้องมีทักษะในการคิดหาเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้วยการพินิจพิจารณา วิเคราะห์ ตีความและประเมินค่าจากข้อความที่ได้อ่าน

กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจำต้องใช้กระบวนการคิดซึ่งเป็นระบบการทำงานของสมองซึ่งจะทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะต่างๆในร่างกายส่งผลให้บุคคลเกิดการรับรู้และสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สตรีรัตน์ เชียงกา, 2548 : 1) สอดคล้องกับ ทิพย์วัลย์ สีจันทร์และคณะ (2546 : 38) ที่กล่าวว่ากระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับสมองซึ่งเป็นอวัยวะที่สำคัญต่อกระบวนการคิดเพราะสมองทำหน้าที่ควบคุมการทำงานทุกอย่างในร่างกายให้เป็นระบบ คือสมองซีกซ้ายทำหน้าที่ด้านภาษา การคำนวณ การใช้เหตุผลและการรับรู้ส่วนย่อย ในขณะที่สมองซีกขวาทำหน้าที่ด้านการรับรู้อารมณ์ มิติสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์และภาพรวม

จากเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น ต้องใช้สมองในการคิดวิเคราะห์คือ การพิจารณาองค์ประกอบส่วนย่อยของเรื่องที่อ่าน สังเคราะห์คือการพิจารณาถึงแนวคิดโดยรวมของเรื่องที่อ่านโดยนำไปเปรียบเทียบกับเรื่องอื่นๆ ประเมินค่าคือการพิจารณาถึงข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

ในฐานะผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนประจำสาขาวิชาภาษาไทย พบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิทยาลัยเพาะช่างชั้นปีที่ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2553 อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 (ในปี 2552 ได้ร้อยละ 48.5, ปี 2553 ได้ร้อยละ 4.90 ตามลำดับ) ซึ่งถือว่าอยู่ต่ำกว่าระดับดี ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา สภาพปัญหาดังกล่าวนี้บ่งว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน ดังที่ เอื้อพันธ์ ศรีสุนทร (2546 : 2) ได้กล่าวถึงปัญหาของการคิดวิจารณ์ตาม สรุปลงได้ว่า เมื่อผู้เรียนขาดทักษะเรื่องความคิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ผู้เรียนจะประสบปัญหาอื่นตามมา กล่าวคือ ผู้เรียนจะขาดปัญญาในการตัดสินใจ ปัญหา ขาดสำนึกเพื่อสังคมส่วนรวม แก้ไขปัญหาไม่ถูกวิธี และขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คิดเอาแต่ได้ โดยไม่คำนึงถึงจิตใจผู้อื่น ซึ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดปัญหาสังคมและปัญหาจริยธรรมตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การอ่านเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์ โดยเฉพาะกับนักศึกษาที่จะต้องพัฒนาทักษะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ สติปัญญา สร้างเสริมประสบการณ์ ช่วยให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีความคิดกว้างไกล มีเหตุผล เฉลียวฉลาด ทันคน และยังทำให้เป็นผู้เข้าใจวิถีชีวิตมนุษย์มากขึ้น (กองทัพ เคลือบพนิชกุล, 2542 : 81) สารโฆษณา และสารทั่วไป เป็นสารที่นักศึกษามีโอกาสได้อ่านในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต มีความสะดวกในการหาอ่าน สามารถหาอ่านได้ทั้งจากในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

สตรีรัตน์ เชียงกา (2548 : 3) ได้ให้ความหมายของสารโฆษณาไว้ว่า “สารโฆษณา หมายถึง สารที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจผู้รับสารให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม ” สารโฆษณามีความสำคัญ และสามารถนำมาเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ เพราะเป็นสารที่สามารถดึงดูดใจผู้เรียน และสามารถโน้มน้าวใจผู้อ่านให้เชื่อถือสารที่อ่านนั้นได้ ดังที่ อีรพล ภูรัตน์ (2544 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสารโฆษณาไว้ว่า “สารโฆษณามีความสำคัญต่อการสร้างจุดครองใจให้แก่ผู้บริโภคให้คล้อยตามด้วยวิธีการโฆษณาในลักษณะต่างๆ สารโฆษณาจึงเป็นสารที่สามารถโน้มน้าวใจผู้อ่านให้เกิดความต้องการสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี”

ส่วนสารทั่วไปนั้น หมายถึง เรื่องราวที่มีความหมายสัมพันธ์กันซึ่งผู้ส่งสารต้องการถ่ายทอดให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้และสามารถเข้าใจเนื้อหาของสารแต่ละประเภทที่ต้องการสื่อสารได้ (สตรีรัตน์ เชียงกา, 2548 : 3) สารทั่วไปมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้มีความรู้รอบตัวต่างๆ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังที่ เมทินี รัชฎารักษ์ (2546 : 52)

กล่าวถึงความสำคัญของสารทั่วไปไว้ว่า “สารทั่วไปมีความสำคัญต่อความเป็นสังคม คือ ใช้สายใยแห่งการถ่ายทอดประเพณี ความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน คือใช้สื่อสารกับตัวเองและผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในการดำเนินชีวิต ความสำคัญต่อธุรกิจและอุตสาหกรรม คือใช้เป็นเครื่องมือในการจำหน่ายประชาสัมพันธ์ สำคัญต่อการปกครอง คือใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารกฎเกณฑ์หรือระเบียบต่างๆ การเมืองและการต่างประเทศ คือ การติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหารและอื่นๆ

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสารโฆษณาและสารทั่วไปเป็นสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและมีความสำคัญในการให้ความรู้และความเข้าใจตลอดจนทัศนคติในแง่มุมต่างๆ แก่นักศึกษาเป็นอย่างดี เพราะนักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัส เรียนรู้และเข้าถึงข้อมูลที่ได้จากสารโฆษณาและสารทั่วไปอย่างสะดวก ง่ายตาย ผู้วิจัยจึงใช้สารทั้ง 2 ประเภทมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนั้นแล้วยังมีวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหนึ่งที่น่าสนใจและเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ ซึ่งเป็นเทคนิคการพัฒนาความคิดโดยการใช้คำถาม หรือการตั้งคำถามอย่างสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เป็นอย่างดี โดยมีผู้คิดค้นเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ คือ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward de Bono อ้างถึงในวิริยา วิริยารัมภะ, 2549 : 9) เขามีแนวความคิดว่าสมองมีระบบที่จัดการตัวมันเอง และจากความคิดนี้จึงนำไปสู่ เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ ซึ่งเป็นเทคนิคการคิดที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความคิด สามารถคิดได้อย่างเป็นระบบ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุน แนะนำ ใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดพิจารณาอย่างเป็นระบบ โดยใช้สีของหมวกเป็นสัญลักษณ์แทนการคิดหกแบบดังนี้ หมวกสีขาว แสดงข้อเท็จจริง หมวกสีแดง แสดงอารมณ์ความรู้สึก หมวกสีดำ แสดงความคิดเชิงวิจารณ์ หมวกสีเหลือง แสดงการคิดในแง่ดี หมวกสีเขียว แสดงถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมวกสีฟ้า แสดงถึงการควบคุมและการจัดระบบของกระบวนการคิด

การใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นรวมถึงประเมินค่าเรื่องที่ได้ อ่าน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสอนโดยการใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะ

ช่าง ที่ใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปเป็นสื่อ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านด้วยวิธีการคิดแบบหมวกหกใบ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักศึกษาที่ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อการอ่านกับนักศึกษาที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

3. ขอบเขตการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1/2556 วิทยาลัยเพาะช่าง จากนักศึกษาจำนวน 2 สาขาวิชา ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาศิลปกรรม ถ่ายภาพและนักศึกษาสาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ สาขาวิชาละ 30 คน เพื่อทำการทดลอง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สารทั่วไป และสารโฆษณา
 2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ หมายถึง วิธีการคิดอย่างเป็นระบบในการพิจารณาสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้สีของหมวกเป็นสัญลักษณ์ในการคิด 6 ด้าน ซึ่งมาจากแนวคิดของดร.เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Dr.Edward De Bono) ดังนี้

- 1.1 หมวกสีขาว เป็นการคิดหาข้อมูล ข้อเท็จจริงของสถานการณ์
- 1.2 หมวกสีแดง เป็นการคิดจากอารมณ์ความรู้สึก

1.3 หมวกสีดำ เป็นการคิดถึงผลในทางลบ จุดอ่อน จุดบกพร่อง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

1.4 หมวกสีเหลือง เป็นการคิดผลในทางบวก ข้อดี จุดเด่น คุณค่า คิดถึงความเป็นไปได้ และประโยชน์ที่จะได้รับ

1.5 หมวกสีเขียว เป็นการคิดหาแนวทางใหม่ๆและความคิดสร้างสรรค์

1.6 หมวกสีฟ้า เป็นการกำหนดปัญหา จุดเน้นของการคิด การสรุป การกำหนดขั้นตอน และการควบคุมการคิดของแต่ละคนให้ตรงกับสีของหมวกที่ใช้

2. วิธีสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดอย่างเป็นระบบ ในการพิจารณาสถานการณ์ เรื่องราวหรือปัญหาจากเรื่องที่อ่าน โดยใช้สีของหมวกเป็นสัญลักษณ์ในการคิด 6 ด้าน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ (Edward De Bono, 1992 : 18-19)

2.1 ขั้นนำ (Lead-in) เป็นขั้นที่ครูนำเข้าสู่เนื้อเรื่องด้วยการใช้ภาพประกอบง่ายๆ ตัวอย่างหรือแบบฝึกหัดที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสอน

2.2 ขั้นอธิบายหรือชี้แจงรายละเอียด (Explanation) เป็นขั้นเข้าสู่การให้ตัวอย่างทันทีว่าจะสอนอะไรตามลักษณะพื้นฐานของหมวกใบที่เลือก

2.3 ขั้นสาธิต (Demonstration) เป็นขั้นแสดงให้เห็นถึงการใช้หมวกที่มีความสัมพันธ์กับการคิดแต่ละแบบ พร้อมกับคำอธิบาย แนะนำตัวอย่างคำถาม เพื่อสร้างความเข้าใจ

2.4 ขั้นปฏิบัติ (Practice) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้กระบวนการในการฝึกฝนทุกใบ ไม่ใช่เวลาฝนการฝึกฝนใบใดใบหนึ่งนานเกินไป จุดประสงค์คือให้ผู้เรียนเกิดทักษะ

2.5 ขั้นการหารายละเอียดเพิ่มเติม (Elaboration) เป็นขั้นการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการคิดหรือวิธีการตั้งคำถาม

2.6 ขั้นการหาข้อสรุป (Conclusion) เป็นขั้นการทบทวน เรียบเรียงสิ่งที่คิด การสรุปกระบวนการ เน้นย้ำประเด็นหลักและการตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกระบวนการนี้

3. ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึงความสามารถในการอ่านภาษาไทยที่ต้องใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านด้วยความรอบคอบ เพื่อวินิจฉัยและให้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล เชื่อถือได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้

4. สารโฆษณา หมายถึง เนื้อหาที่แจ้งให้ทราบเกี่ยวกับสินค้า ผลิตภัณฑ์และการบริการที่เป็นเครื่องอุปโภค บริโภค และปรากฏอยู่ตามสื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับและใบปลิว จำแนกเป็นสารโฆษณาประเภทเครื่องบริโภค ได้แก่ อาหาร ขนมขบเคี้ยว เครื่องดื่ม และสารโฆษณาประเภทเครื่องอุปโภค ได้แก่ รองเท้า ของใช้ส่วนตัว รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า รวมถึงบ้านที่ดินและสถาบัน

5. สารทั่วไป หมายถึง เนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นที่ได้อารมณ์ความรู้สึกในทางลบหรือทางบวก ประกอบด้วยสารที่ให้ความรู้ ความรอบรู้ สารให้ความบันเทิง สารโน้มน้าวใจและสารจรรโลงใจ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่ครูภาษาไทยในการนำเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบมาใช้เป็นสื่อการสอน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในวิชาภาษาไทย
2. เป็นแนวทางแก่นักศึกษาในการพัฒนาการอ่านสารอย่างมีวิจารณญาณด้วยการใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปเป็นสื่อการสอน
3. เป็นแนวทางแก่ผู้สนใจการวิจัยการสอนอ่านและทักษะอื่นๆในวิชาภาษาไทย
4. เป็นแนวทางการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับภาษาอื่นๆต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่1 วิทยาลัยเพาะช่าง” ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสาร และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขอเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
 - 1.1 ความเป็นมาและความหมายของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
 - 1.2 ความมุ่งหมายของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
2. วิธีสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
 - 2.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
 - 2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
 - 2.3 ประโยชน์ของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
3. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.3 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.4 ลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.5 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.6 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

1.1 ความเป็นมาและความหมายของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบเกิดขึ้นจากแนวคิดของเอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward De Bono) (2543 ก :9) ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการสถาบัน Cognitive Research Trust ในแคมบริดจ์และเป็น ผู้ก่อตั้ง SITO (Supranational Independent Thinking Organization) ซึ่งถือเป็นโครงการที่นับว่าใหญ่ที่สุดในโลกด้านการสอนเกี่ยวกับวิธีคิดในโรงเรียนต่างๆ ซึ่งมีบริษัทชั้นนำที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลก อาทิ ไอบีเอ็ม เซลล์ ยูนิลีเวอร์ ฯลฯ ได้นำวิธีการคิดของท่านไปปฏิบัติตาม

เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (อ้างถึงในวิริยา วิริยะรัมย์, 2549 : 38) มีความเชื่อว่าการคิดเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แต่มนุษย์ยังไม่พอใจกับความสามารถทางการคิดของตนเท่าใดนัก จึงยังต้องการพัฒนาความสามารถทางการคิดให้มากขึ้นไปอีก ผู้ที่พอใจกับความสามารถทางการคิดของตนนั้นจัดเป็นนักคิดที่ไม่ดี เพราะเขาจะเชื่อว่าวัตถุประสงค์ของการคิดคือการพิสูจน์ว่าเขาคิดถูกเสมอ ส่วนที่ยากที่สุดของการคิด คือเราจะเกิดความสับสนระหว่างข้อเท็จจริง อารมณ์ความรู้สึก เหตุผล ความคาดหมาย ความคิดเห็นที่มีอยู่ในตัวเรา

เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบจะช่วยให้เราคิดเพียงอย่างเดียวในเวลาเดียว ช่วยทำให้เราแยกอารมณ์ออกจากเหตุผล แยกความคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริงได้ การคิดด้วยเทคนิคนี้จะช่วยเราควบคุมความคิดของตนเองราวกับเป็นวาทยกรผู้ควบคุมวงออเคสตราในทำนองเดียวกัน เทคนิคนี้จะเป็นประโยชน์มากในการประชุม อภิปราย เพราะจะช่วยทำให้คนเปลี่ยนจากการคิดแบบเดิมเป็นการคิดที่หลากหลายยิ่งขึ้น

เดอ โบโน (อ้างถึงในวิริยา วิริยะรัมย์, 2549 : 38-42) ได้ให้ความหมายของหมวกหกใบไว้ดังนี้

1.1.1 หมวกสีขาว การใช้สัญลักษณ์สีขาว หมายถึงธรรมชาติและความเป็นจริง ดังนั้นหมวกสีขาวจึงเกี่ยวข้องกับความเป็นจริง ข้อเท็จจริง ตัวเลขและภาพที่เป็นภาวะวิสัย การคิดด้วยหมวกสีขาวจึงเป็นการคิดที่มีระเบียบและมีทิศทางแน่ชัด ผู้คิดต้องเป็นกลางและมองเห็นสิ่งต่างๆ อย่างปราศจากอคติ โดยนำเสนอในรูปข้อมูลเท่านั้น

ผู้สวมหมวกสีขาวควรปฏิบัติตนดังคอมพิวเตอร์ในความหมายที่ว่า คอมพิวเตอร์ให้แต่ข้อเท็จจริงและตัวเลขที่ถูกถามออกมา ดังนั้นคำตอบที่ได้จึงเป็นข้อเท็จจริงและ ตัวเลขที่เป็นกลางโดยไม่ปะปนกับข้อคิดเห็นและการแปลความหมายของผู้สวมหมวกขาว

ตัวอย่างการตั้งคำถามเมื่อคิดแบบหมวกสีขาว (ชาตรี สำราญ, 2542 : 72)

1. เรามีข้อมูลอะไรบ้าง
2. เราต้องการข้อมูลอะไรบ้าง
3. เราได้ข้อมูลที่ต้องการมาด้วยวิธีใด

1.1.2 หมวกสีแดง การใช้สัญลักษณ์สีแดง หมายถึงความโกรธ ความเดือดดาล หมวกสีแดงจึงให้ทัศนคติที่เต็มไปด้วยอารมณ์ ความรู้สึก การแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้คิด สัญลักษณ์กลางสังฆรณ์ ความประทับใจ รวมไปถึงความโกรธ ความสนุกสนาน ความอบอุ่นและความพอใจ

หมวกสีแดงให้ช่องทางที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มในการ แสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึกให้ปรากฏอย่างชัดเจน ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกนั้น และสามารถนำเอาอารมณ์ความรู้สึกมาประกอบกับหมวกสีอื่นๆที่เหลือทั้งหมดได้ เมื่อ ใช้หมวกสีแดง ไม่ควรพยายามหาเหตุผลมาอธิบายอารมณ์ความรู้สึกของตน

ตัวอย่างการตั้งคำถามเมื่อคิดแบบหมวกสีแดง (ชาตรี สำราญ, 2542 : 72)

1. เรารู้สึกอย่างไร
2. เรามีความรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่ทำ
3. เรามีความรู้สึกอย่างไรกับความคิดนี้

1.1.3 หมวกสีดำ การใช้สัญลักษณ์สีดำ หมายถึงความมืดมน การปฏิเสธ หมวก สีดำจึงเป็นทัศนคติในแง่ลบ เป็นการคิดเชิงวิจารณ์ ทำให้รู้ว่าจุดใดผิดพลาด ไม่ถูกต้อง และมี ข้อบกพร่องและจุดอ่อนอย่างไร สามารถมองปัญหาที่อาจจะเกิดล่วงหน้า รวมทั้งช่วยตรวจสอบหา หลักฐาน หาความเป็นเหตุเป็นผล หาผลกระทบ หาความเหมาะสม การคิดแบบหมวกสีดำไม่ใช่การ โต้เถียง แต่เป็นการคิดแบบพยายามอย่างมีเป้าหมาย และคิดถึงองค์ประกอบในแง่ลบด้วย

ความคิดหมวกสีดำสามารถถามคำถามด้านลบ ความลุ่มหลง สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ ความคิดหมวกสีด้ามายานั้นอันที่จริงเป็นหมวกสีแดงในการพิจารณาความคิดใหม่หรือการเปลี่ยนแปลง ควรสวมหมวกสีเหลืองก่อนสีดำ

ตัวอย่างการตั้งคำถามเมื่อคิดแบบหมวกสีดำ (ชาตรี สํารานู, 2542 : 73)

1. อะไรคือจุดอ่อน
2. อะไรคือสิ่งที่ยุ่งยาก
3. อะไรคือข้อผิดพลาด
4. เรื่องนี้มีจุดอ่อนตรงไหน

1.1.4 หมวกสีเหลือง การใช้สัญลักษณ์สีเหลือง หมายถึงความสว่างไสวและการสร้างสรรค์ หมวกสีเหลืองจึงเป็นทักษะในแง่บวก ซึ่งรวมไปถึงความหวังและการคิดในแง่ดี ความมั่นใจ เหตุผลในการยอมรับประโยชน์ ข้อดี จุดเด่น และความพยายามในการค้นหาผลดีที่จะได้รับ

หมวกสีเหลืองครอบคลุมลำดับมากน้อยด้านบวกตั้งแต่ความฝัน ความหวัง และภาพแห่งอนาคตไปจนถึงการปฏิบัติได้จริง หมวกสีเหลืองพยายามสำรวจเพื่อเสาะแสวงหาคุณค่าและประโยชน์เมื่อพบแล้วจึงหาเหตุผลมาสนับสนุน

ตัวอย่างการตั้งคำถามเมื่อคิดแบบหมวกสีเหลือง (ชาตรี สํารานู 2542 : 73)

1. จุดดีคืออะไร
2. ผลดีคืออะไร

1.1.5 หมวกสีเขียว การใช้สัญลักษณ์สีเขียว หมายถึงหญ้า ฝัก และความอุดมสมบูรณ์ หรือการเจริญเติบโตองงาม หมวกสีเขียวจึงหมายถึงความคิดริเริ่มและความคิดใหม่ หลบหลีกความคิดเก่าๆ มุมมองเก่าๆรวมทั้งเป็นการเปลี่ยนแปลงและการสร้างสรรค์ด้วย

ความคิดสร้างสรรค์คือการแสวงหาทางเลือกใหม่ๆด้านทางเลือกที่ชัดเจนที่เป็นที่รู้จัก หรือเป็นที่พึงพอใจให้การคิดสร้างสรรค์เคลื่อนเข้ามาแทนที่การตัดสินใจ ผู้คิดสร้างสรรค์จะต้องเปลี่ยนจากความคิดเดิมๆไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ

ตัวอย่างการตั้งคำถามเมื่อคิดแบบหมวกสีเขียว (ซาตรี สำราญ 2542 : 73-74)

1. เราจะนำความคิดนี้ไปทำ หรือสร้าง หรือพัฒนาปรับปรุงอะไรได้
2. ถ้าเราจะทำในสิ่งนี้ให้ดีขึ้น จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร

1.1.6 หมวกสีฟ้า การใช้สัญลักษณ์สีฟ้า หมายถึง ความเยือกเย็น ขณะเดียวกันสีฟ้าก็เปรียบเหมือนสีของฟ้าที่ถือว่าอยู่เหนือสรรพสิ่งทั้งปวง หมวกสีฟ้าจึงหมายถึงการควบคุมและการจัดระบบของกระบวนการคิด ซึ่งรวมไปถึงการนำหมวกสีอื่นๆมาใช้ด้วย หมวกสีฟ้าจึงมีหน้าที่จัดระเบียบ และควบคุมขั้นตอนการคิด ขั้นตอนการประชุม ระดมความคิดและขั้นตอนการใช้หมวกหกใบ หมวกสีฟ้าหาคำจำกัดความแก่เรื่อง หรือปัญหาที่จะคิด ตั้งประเด็นถามให้ถูกคำถาม รวมทั้งตั้งกรอบและประเด็นแห่งคำถามให้ถูกต้อง

ตัวอย่างการตั้งคำถามเมื่อคิดแบบหมวกสีฟ้า (ซาตรี สำราญ 2542 : 74)

1. อะไรที่ต้องการ
2. ขั้นตอนต่อไปคืออะไร
3. อะไรที่ทำไปก่อนแล้ว

การจัดระบบความคิดโดยใช้หมวกหกใบนั้นจะเน้นการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการคิด ซึ่งจะสอดคล้องกับระดับขั้นความคิดและประเภทคำถามของเบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S Bloom) ที่ซาตรี สำราญ (2542 : 37) ได้นำเสนอไว้ดังนี้

ระดับขั้นความคิด	ประเภทของคำถาม
ขั้นการประเมินค่า	ถามการประเมินค่า
ขั้นการสังเคราะห์	ถามการสังเคราะห์
ขั้นการวิเคราะห์	ถามการวิเคราะห์
ขั้นการนำไปใช้	ถามการนำไปใช้
ขั้นความเข้าใจ	ถามความเข้าใจ
ขั้นความรู้	ถามความรู้

จากระดับขั้นความคิดและประเภทคำถามของเบนจามิน เอส บลูม สามารถนำมาเปรียบเทียบกับคำถามแบบเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบของเ็ดเวิร์ด เดอ โบโน ได้ดังนี้ (วิริยา วิริยารัมภะ, 2542 : 41)

ประเภทคำถามของเบนจามิน เอส บลูม	ประเภทคำถามของเอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน
ถามการประเมินค่า	คำถามด้วยหมวกสีเหลือง, สีดำ, สีฟ้า (ถามถึงข้อดี ข้อเสียและข้อสรุป)
ถามการสังเคราะห์	คำถามด้วยหมวกสีฟ้า (ถามถึงข้อสรุป)
ถามการวิเคราะห์	คำถามด้วยหมวกสีเหลือง, สีดำ (ถามถึงข้อดีและข้อเสีย)
ถามการนำไปใช้	คำถามด้วยหมวกสีเขียว (ถามถึงความคิดสร้างสรรค์)
ถามความเข้าใจ	คำถามด้วยหมวกสีแดง (ถามถึงความรู้สึก)
ถามความรู้	คำถามด้วยหมวกสีขาว (ถามข้อเท็จจริงและข้อมูล)

1.2 ความมุ่งหมายของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (อ้างถึงในวีรียา วีริยะรัมย์, 2542 : 42-43) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบไว้ดังนี้

1.2.1 การเล่นไปตามบทบาทที่ถูกกำหนดไว้แล้ว การจำกัดการคิดไว้อย่างเคร่งครัดจะช่วยปกป้องตัวตนของเรา อันเป็นสาเหตุส่วนใหญ่ของความผิดพลาดในเชิงปฏิบัติของการคิด แต่หมวกคิดจะช่วยให้เราสามารถคิดและพูดสิ่งต่างๆ ได้โดยที่เราไม่ต้องเอาตัวตนของเราเข้าไปเสี่ยงเช่นเดียวกับการสวมชุดตลกช่วยเปิดทางให้เล่นตลกได้อย่างเต็มที่

1.2.2 การมุ่งความสนใจ หากว่าการคิดของเรามีความหมายมากกว่าการมีปฏิกิริยาตอบสนองเรา ก็ควรจะมีวิธีการมุ่งความสนใจไปที่ละด้าน และหมวกคิดจะเปิดทางให้เรามุ่งความสนใจไปในการใคร่ครวญเรื่องแต่ละเรื่องถึงหกด้านด้วยกัน

1.2.3 ความสะดวก สัญลักษณ์ของหมวกคิดที่แตกต่างกันหกใบ จะเปิดทางให้เราขอให้ใครสักคน (รวมทั้งตัวเราเองด้วย) ปรับเปลี่ยนท่าที สามารถขอให้ใครบางคนมองในแง่ลบ หรือหยุดมองในแง่ลบ หรือให้ใครบางคนมองในเชิงสร้างสรรค์ หรือให้แสดงความเห็นด้วยอารมณ์ล้วนๆ

1.2.4 พื้นฐานเกี่ยวกับสารเคมีในสมอง หมวกคิดหกใบเป็นเงื่อนไขกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสมดุลเคมีในสมองของคนเรา สภาวะเคมีที่แตกต่างกันในสมองมีส่วนสัมพันธ์

กับความคิดที่ต่างกักัน ซึ่งการคิดที่หลากหลายจะทำให้สมองมีส่วนสัมพันธ์กับความคิดที่ต่างกักัน ซึ่งการคิดที่หลากหลายจะทำให้สมองของคนเราไม่อยู่กับสภาวะเคมีแบบใดแบบหนึ่ง

1.2.5 การตั้งกฎเกณฑ์ของเกมการเล่น หมวกหกใบจะช่วยสร้างกฎเกณฑ์เฉพาะตัวสำหรับเกมการคิด เกมการคิดที่ไว้ในใจนี้จะเป็นการสร้างแผนที่ที่แตกต่างไปจากการโต้เถียงอย่างสิ้นเชิง

2. วิธีสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

2.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

การนำเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าควรฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความหมายของหมวกแต่ละสี ผู้สอนอาจจะให้ผู้เรียนใส่หมวก แล้วให้ตอบคำถามตามสีของหมวกที่สวมครั้งละสี หรือให้ผู้เรียนสวมหมวกคนละสีแล้วตอบคำถาม หรือสลับหมวกแล้วตอบคำถาม หรือให้ผู้เรียนตั้งคำถามเองตามสีของหมวกที่สวมวิธีการดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยและเข้าใจความหมายของหมวกแต่ละสีเป็นอย่างดี(สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์, 2542 : 106-108)

วิริยา วิริยะรัมย์ (2542 : 43) ได้กล่าวถึงการนำเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบเอาไปใช้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การใช้ส่วนตัว

1.1 ใช้ในการคิดแบบใดแบบหนึ่ง หรือเปลี่ยนการคิด เช่น ผู้สอนควรแนะนำผู้เรียนว่าถ้าเกิดทัศนคติในทางลบต่อข้อเสนอของเพื่อนๆผู้เรียนอาจจะเปลี่ยนไปสวมหมวกสีเหลืองหรือในขณะที่ประชุม ถ้ามีความรู้สึกชื่นชมหรือสนับสนุนความคิดที่เสนอมอง อาจจะทำให้มีความคิดคล้อยตาม การสวมหมวกสีดำจะทำให้เกิดความระมัดระวังในระหว่างการคิดถ้าต้องการเห็นมุมมองใหม่ควรสวมหมวกสีเขียว

1.2 ใช้ในการสนทนา ผู้สอนอาจจะแนะนำผู้เรียนในระหว่างที่มีการสนทนา การนำหมวกสีต่างๆมาใช้จะทำให้เปลี่ยนการคิด เช่น ผมอยากจะขอความคิดเห็นจากคุณ คุณมีข้อมูลอะไรบ้าง คุณให้การสนับสนุนเกี่ยวกับความคิดนี้มาก ขอให้ถอดหมวกสีเหลือง ต่อไปขอให้ใช้หมวกสีแดง เรามีข้อมูลอะไรเกี่ยวกับสถานการณ์นี้บ้าง (หมวกสีขาว) ต่อไปให้ใช้หมวกสีฟ้าเพื่อเสนอขั้นตอนในการแก้ปัญหา

1.3 ใช้ในการเขียนรายงาน การนำหมวกแต่ละสีมาเรียงลำดับเพื่อการเขียนรายงานจะทำให้การเสนอรายงานน่าสนใจ สมเหตุสมผล เช่น รายงานของนักเรียนอาจจะเริ่มด้วยหมวกสีขาว ตามด้วยหมวกสีเขียว หมวกสีดำ หมวกสีฟ้าและหมวกสีแดง บางครั้งการเขียนรายงานอาจจะเรียงหมวกสีอื่นก่อนก็ได้และบางครั้งอาจจะไม่จำเป็นต้องเรียงครบทั้ง6ใบ

1.4 ใช้ในการตรวจสอบรายงาน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ เช่น รายงานฉบับนี้ไม่มีหมวกสีเขียวเลย หมวกสีดำก็น้อยไปหน่อย และขอให้เพิ่มหมวกสีแดงด้วย

2. การใช้ในยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้

2.1 ใช้ในการกำหนดทิศทางการคิดของกลุ่ม แนวทางนี้คือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม มอบหมายโครงการให้ผู้เรียนทำ หรือกำหนดเป้าหมายแล้วให้ผู้เรียนคิดโครงการเอง ในการวางแผนการดำเนินงานสมาชิกในกลุ่มจะต้องระดมพลังสมองเพื่อให้ทุกคนได้ร่วมกันคิด การนำหมวกแต่ละสีมาใช้เพื่อให้ทุกคนคิดไปในทางเดียวกัน ประธานของกลุ่มจะต้องให้สมาชิกสวมหมวกสีเดียวกัน เช่น ในการแก้ไขปัญหาตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น ประธานอาจเริ่มด้วยหมวกสีฟ้า (อะไรคือเป้าหมายของการคิดที่ต้องการ) หมวกสีขาว (การแก้ปัญหาเรื่องนี้มีข้อมูลอะไรบ้าง) หมวกสีดำ (การแก้ปัญหาเรื่องนี้มีจุดอ่อนตรงไหน) หมวกสีฟ้า (การแก้ปัญหาเรื่องนี้ขั้นตอนอย่างไร) โดยยึดหลักการดังนี้

2.1.1 ภายใต้เงื่อนไขของหมวกแต่ละสี ทุกคนในกลุ่มต้องใช้ความคิดไปในทางเดียวกันโดยมุ่งไปที่เนื้อหาของเรื่องร่วมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างคิด

2.1.2 ความคิดที่แตกต่างกัน หรือความคิดที่ตรงกันข้าม สามารถนำมาคิดพร้อมๆกันได้

2.1.3 บทบาทของหมวกแต่ละสี ทำให้เกิดการมองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หมวกสีเหลืองและหมวกสีดำ เป็นความพยายามร่วมกันที่จะค้นหาประโยชน์และอุปสรรค ไม่ใช่การหันหน้าเข้าต่อสู้กัน

สิ่งที่ผู้สอนจะต้องคิดตามการใช้หมวกของแต่ละกลุ่มเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานของกลุ่มมีดังนี้

- มีอุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง
- มีอะไรที่ดำเนินไปด้วยดี
- ในแต่ละกลุ่มมีปัญหาในการจำกัดอยู่ภายใต้หมวกที่กำหนดให้หรือไม่
- มีอุปสรรคอะไรบ้างเมื่อมีการเปลี่ยนหมวกทันที

2.2 ใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดตามสี่ของหมวก ผู้สอนจะต้องกำหนดทักษะที่ต้องการจะพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทักษะที่กำหนดนั้นจะเกี่ยวข้องกับหมวกหกใบ ผู้สอนจะต้องคิดค้นคำถามตามสี่หมวกเพื่อพัฒนาทักษะที่กำหนด แล้วนำคำถามเหล่านั้นไปบรรจุในใบงานที่จัดเตรียมไว้สำหรับการสอนแต่ละครั้ง สอดแทรกไว้ในแผนการสอน ซึ่งคำถามเหล่านี้จะระบุสี่ของหมวกไว้ท้ายคำถามหรือเขียนภาพของหมวก หรือมีเฉพาะคำถามก็ได้ ในแต่ละใบงานพยายามตั้งคำถามให้ได้ครบทุกสี่ของหมวก

2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (อ้างถึงในวีรียา วิริยะรัมย์, 2549 : 45-46) ได้เสนอขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบไว้ดังนี้

1. ขั้นนำ (Lead in) เริ่มด้วยการใช้ภาพประกอบง่ายๆ ตัวอย่างหรือแบบฝึกหัดที่แสดงให้เห็นกระบวนการที่จะสอน
2. ขั้นอธิบายหรือชี้แจงรายละเอียด (Explanation) เข้าสู่การให้ตัวอย่างทันทีว่าจะสอนอะไรตามลักษณะพื้นฐานของหมวกใบที่เลือก
3. ขั้นสาธิต (Demonstration) แสดงให้เห็นถึงการใช้หมวกที่มีความสัมพันธ์กับการคิดแต่ละแบบ พร้อมกับคำอธิบาย แนะนำตัวอย่างคำถามเพื่อสร้างความเข้าใจ
4. ขั้นปฏิบัติ (Practice) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้กระบวนการในการฝึกฝนทุกใบ อย่ายใช้เวลาฝึกฝนในใบใดใบหนึ่งนานเกินไป ซึ่งจะเป็นการดึงความสนใจในกระบวนการของเขาไป จุดประสงค์ของขั้นนี้คือให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ไม่ใช่การอธิบายให้นำสนใจถึงจะทำไม่ได้ผลนั้นก็ดำเนินต่อไปได้
5. ขั้นหารายละเอียดเพิ่มเติม (Elaboration) เป็นการอธิบายเกี่ยวกับวิธีการคิดหรือวิธีการตั้งคำถามตามแนวคิดของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
6. ขั้นสรุป (Conclusion) เป็นขั้นการทบทวน เรียบเรียงสิ่งที่คิด การสรุปกระบวนการให้เน้นย้ำประเด็นหลักและเน้นว่าทำไมกระบวนการนี้จึงมีประโยชน์

นอกจากการนำเสนอขั้นตอนการสอนด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบแล้ว โบโนยังได้นำหมวกแต่ละสีมาจัดเรียงลำดับตามประเภทของการคิดเพื่อให้การคิดเป็นไปตามสาระและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวคิดนี้อาจจะนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการคิดหรือปลูกฝังกระบวนการ

คิดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องตั้งคำถามเรียงลำดับตามเป้าหมายที่ต้องการจะพัฒนาผู้เรียน โดยอาจใช้หลักเกณฑ์หรือแนวทางต่อไปนี้ (Edward De Bono, 1992 : 115-120)

1. หมวกแต่ละสีสามารถใช้ได้ไม่จำกัดจำนวนครั้ง แต่ต้องเป็นไปตามลำดับที่กำหนด
2. โดยทั่วไปมักจะเกิดผลดีหากใช้หมวกสีเหลืองก่อนหมวกสีดำ เนื่องจากเป็นการยากที่จะมองในแง่ดีหลังจากที่เพิ่งแสดงการวิพากษ์วิจารณ์
3. การใช้หมวกสีดำทำได้ 2 รูปแบบ

3.1 หมวกสีดำถูกใช้เพื่อให้เห็นถึงจุดอ่อนของความคิดแล้วควรคิดตามด้วยการใช้หมวกสีเขียวซึ่งพยายามเอาชนะจุดอ่อนนั้น

3.2 เมื่อหมวกสีดำถูกใช้ในขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินความคิดใด ก็ควรตามด้วยการใช้หมวกสีแดง เพื่อจะได้ทราบความรู้สึกเกี่ยวกับผลประเมินความคิดนั้น

4. หากเราเชื่อว่าเรื่องที่เราคิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องที่มีความรุนแรงต่ออารมณ์ความรู้สึก เราก็ควรเริ่มกระบวนการคิดด้วยหมวกสีแดงเพื่อให้มีการแสดงความรู้สึกต่างๆออกมาอย่างเปิดเผย

5. หากไม่ใช่เรื่องที่มีความรุนแรงต่ออารมณ์ความรู้สึก เราควรเริ่มจากหมวกสีขาวเพื่อให้มีการสะสมข้อมูลต่างๆ หลังจากหมวกสีขาว เราสามารถใช้หมวกสีเขียวในการสร้างทางเลือก ซึ่งต่อมาทางเลือกแต่ละทางจะได้รับการประเมินจากหมวกสีเหลืองและตามมาด้วยหมวกสีดำ ซึ่งทำให้เราสามารถเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งออกมาได้ หลังจากนั้นประเมินทางเลือกนั้นอีกครั้งด้วยหมวกสีดำและหมวกสีแดง

การจัดลำดับขั้นตอนการใช้หมวกแต่ละสี สามารถแบ่งได้ตามประเภทของการคิดได้ ดังนี้

1. การค้นหาความคิด (Seeking and Idea) มีลำดับการใช้หมวกแต่ละสี ดังนี้

หมวกสีขาว	รวบรวมข้อมูลที่มี
หมวกสีเขียว	สำรวจความคิดเห็นเพื่อสร้างทางเลือก
หมวกสีเหลือง	ประเมินประโยชน์ความเป็นไปได้ของทางเลือกต่างๆ
หมวกสีดำ	ประเมินจุดอ่อนและอันตรายจากทางเลือกต่างๆ

หมวกสีเขียว	ทางเลือกอาจพัฒนาต่อไปให้ดียิ่งขึ้นเพื่อนำกลับมาเลือกอีกครั้ง
หมวกสีฟ้า	สรุปและประเมินว่าได้บรรลุอะไรบ้างแล้ว
หมวกสีดำ	ปิดฉากด้วยการพิจารณาตัดสินใจทางที่เลือกแล้ว
หมวกสีแดง	มองหาความรู้สึกต่างๆที่มีต่อผลสรุปที่ได้รับ

2. การตอบสนองต่อความคิด (Reacting to an idea) มีลำดับการใช้หมวกแต่ละสี ดังนี้

หมวกสีแดง	มองหาความรู้สึกเกี่ยวกับความคิดนั้น
หมวกสีเหลือง	มองหาประโยชน์ที่จะได้รับจากความคิดนั้น
หมวกสีดำ	ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนปัญหาและอันตรายของความคิดนั้น
หมวกสีเขียว	ดูว่าความคิดนั้นสามารถปรับปรุงให้ไปเสริมกับความคิดหมวกสีเหลืองและเอาชนะความคิดหมวกสีแดงได้หรือไม่
หมวกสีขาว	ดูว่าข้อมูลที่มีอยู่สามารถใช้ปรับปรุงความคิดนั้นเพื่อให้ได้ผลยอมรับที่ดีขึ้นได้หรือไม่ (ในกรณีที่มีหมวกสีแดงต่อต้านความคิดนั้น)
หมวกสีเขียว	พัฒนาแนะนำ
หมวกสีดำ	ปิดฉากด้วยการพิจารณาตัดสินใจแนะนำนั้น
หมวกสีแดง	มองหาความรู้สึกต่างๆที่มีต่อผลสรุปที่ได้รับ

3. การรวบรัด (Short sequences) มีลำดับการใช้หมวกแต่ละสี ดังนี้

หมวกสีเหลือง/ดำ/เขียว	เพื่อประเมินความคิดอย่างรวดเร็ว
หมวกสีขาว/เขียว	เพื่อสร้างความคิดต่างๆขึ้นมา
หมวกสีดำ/เขียว	เพื่อปรับปรุงความคิดนั้นให้ได้รับการยอมรับ
หมวกสีฟ้า/เขียว	เพื่อสรุปและแสดงทางเลือกต่างๆ
หมวกสีฟ้า/เหลือง	เพื่อดูว่าความคิดนั้นก่อให้เกิดประโยชน์อะไรขึ้นบ้างหรือไม่

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดทั้งทางบวกและทางลบ ก่อนที่จะตัดสินใจ เช่น ให้ผู้เรียนประเมินผลงานของเพื่อน ซึ่งมีลำดับการใช้หมวกแต่ละสีดังนี้

หมวกสีเหลือง	งานชิ้นนี้มีประโยชน์และคุณค่าอย่างไรบ้าง
หมวกสีดำ	งานชิ้นนี้มีข้อบกพร่องอย่างไรบ้าง เมื่อมีข้อมูลทั้งด้านบวกและด้านลบจึงตัดสินใจ

5. การออกแบบ (Design) ในการมอบหมายให้ผู้เรียนออกแบบชิ้นงานให้ผู้เรียน คิดตามลำดับขั้นตอน ซึ่งมีลำดับการใช้หมวกแต่ละสี ดังนี้

หมวกสีฟ้า	งานที่ต้องออกแบบมีอะไรบ้าง
หมวกสีเขียว	แต่ละงานจะมีแบบอย่างไรบ้าง
หมวกสีแดง	เรามีความรู้สึกอย่างไรในแต่ละแบบ

6. การปรับปรุง (Improvement) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้มีการปรับปรุงงาน จะได้นำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ปรับปรุงการเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง ซึ่งการปรับปรุงมีลำดับการใช้หมวกแต่ละสี ดังนี้

หมวกสีดำ	ผลงานเขียนของตนมีส่วนใดบ้างต้องปรับปรุง
หมวกสีเขียว	มีวิธีการปรับปรุงสิ่งที่ค้นพบอย่างไรบ้าง

7. ความคิดแรกเริ่ม (First Ideas) มีลำดับการใช้หมวกแต่ละสี ดังนี้

หมวกสีฟ้า	อะไรคือภาระที่ต้องคิด บอกงานที่ต้องทำให้ชัดเจน
หมวกสีขาว	รวบรวมข้อมูลว่าเรารู้อะไรเกี่ยวกับสถานการณ์
หมวกสีเขียว	ค้นหาแนวคิดใหม่ๆที่เป็นไปได้ หรือการให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ความคิดเช่นไรที่เราควรคิด

เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward De Bono 2000 : 19) ได้เสนอข้อสังเกตในการใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ ดังนี้

1. จุดเน้น (Focused) การสอนควรเน้นที่ทักษะ หรือหมวกที่กำลังสอน ทบทวนชื่อของหมวกที่ใช้บ่อยๆ
2. ชัดเจน (Clear) หลีกเลี่ยงความสับสน ถ้ามีความสับสนให้พิจารณาสิ่งที่ย่อยๆ โดยยกตัวอย่างที่ชัดเจน
3. ว่องไว (Brisk) กำหนดเวลาสั้นๆสำหรับการคิดในแต่ละประเด็น
4. สนุกสนาน (Enjoyable) การเรียนและการฝึกต้องสนุกสนาน ความสนุกสนานเกิดจากกิจกรรมซึ่งใช้ความคิดและแบบฝึกที่มีชีวิตชีวา

สรุปได้ว่าขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นอธิบายหรือชี้แจงรายละเอียด ขั้นสาธิต ขั้นปฏิบัติ ขั้นหารายละเอียดเพิ่มเติม และขั้นสรุป โดยต้องเลือกลำดับการใช้หมวกแต่ละใบให้เหมาะสมกับการคิดแต่ละประเภท ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนดังกล่าวในการทดลอง

2.3 ประโยชน์ของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

ประโยชน์ของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ มีดังต่อไปนี้ (วิริยา วิริยะรัมย์, 2549 : 49)

1. ง่ายต่อการเรียนรู้ การใช้และเป็นการกระตุ้นความสนใจที่ดี การใช้หมวกจริงหรือภาพหมวกและสีอื่นต่างๆมีส่วนช่วยอย่างมาก
2. ทำให้เหลือเวลาสำหรับความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริง
3. ยินยอมให้แสดงออกในที่ประชุมได้อย่างถูกต้อง เปิดเผยความรู้สึกหรือสัญชาตญาณโดยไม่ต้องเกรงใจว่าจะไม่เหมาะสมแต่อย่างใด
4. ทำให้สามารถคิดแบบใดแบบหนึ่งในเวลาหนึ่งได้อย่างเต็มที่ โดยไม่สับสนปนเปกับความคิดของหมวกสีอื่นในเวลาเดียวกัน
5. ทำให้สามารถเปลี่ยนความคิดได้ง่ายและตรงไปตรงมาโดยไม่ล่วงเกินใครด้วยการเปลี่ยนสีหมวก
6. ทำให้ผู้ร่วมประชุมหรือผู้อภิปรายสามารถระดมความคิดได้ทุกคน สามารถใช้หมวกแต่ละสีได้ครบทุกสี แทนที่จะคิดแต่เพียงสีเดียวด้านเดียวตามปกติ
7. เป็นการแยกหรือออกไปและปล่อยความคิดให้มีอิสรภาพที่จะคิดได้อย่างเต็มที่
8. ทำให้สามารถจัดลำดับการระดมความคิดให้เหมาะสมที่สุดกับหัวข้อหรือประเด็นของการคิด

9. ป้องกันไม่ให้เกิดการโต้เถียงกันไปมาในที่ประชุม เพื่อฝ่ายต่างๆจะได้สามารถร่วมกันคิดอย่างสร้างสรรค์
10. ทำให้มีการระดมสมองในการคิด เพื่อผลิตงานออกมาให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่าเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบเป็นวิธีที่ช่วยส่งเสริมให้สามารถคิดได้อย่างรอบด้านในเวลาหนึ่งๆได้เต็มที่ และยังเป็นการสร้างกฎระเบียบในการใช้ความคิดร่วมกันระหว่างคนหลายคนโดยใช้สีของหมวกแทนประเภทการคิดที่แตกต่างกัน

3. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาในการคิดพิจารณา เหตุผลหรือพินิจพิเคราะห์แยกข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น โดยอาศัยความรู้ประสบการณ์และความคิดเห็นของตนเองเข้าประกอบการตัดสินใจประเมินค่า

มณีนีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2532 : 24-25) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านที่ผู้อ่านต้องพิจารณาตัดสิน ประเมินค่า สิ่งที่คุณเขียนว่าเท็จจริง ถูกผิดเพียงไร

สนิท ตั้งทวี (2538 : 11) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ต้องอาศัยสติปัญญาของผู้อ่าน พิจารณาส่งที่อ่านเพื่อให้เข้าใจเรื่อง สามารถอธิบายขยายความเรื่องที่อ่านได้

กองเทพ เคลือบพณิชกุล (2542 : 113) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านแล้วคิดหาเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้วยการพินิจพิจารณา วิเคราะห์ ตีความและประเมินค่าจากข้อความที่ได้อ่าน

สมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกันต์ (2548 : 98) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือการอ่านที่ใช้ปัญญา โดยสามารถรู้และให้เหตุผลที่ถูกต้อง หรือกล่าวโดยรวบรัดว่าเป็น การอ่านอย่างระมัดระวังด้วยการตรวจหาเหตุผลที่นอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้วยังเกิดปัญญาในที่สุด

คูเปอร์ และคณะ (Cooper and others 1988 : 81) กล่าวไว้โดยสรุปว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการกำหนดผู้อ่านให้ประเมินตัดสินเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน การตัดสินขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมและความรู้ของผู้อ่าน หรืออาจขึ้นอยู่กับข้อกำหนดเกณฑ์ที่คิดขึ้นมาจากข้อมูลของผู้อื่น

สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง การอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ โดยผู้อ่านต้องมีความสามารถอ่านทำความเข้าใจ ตีความ จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ใช้สติปัญญา และประสบการณ์ของตนเอง ผนวกเข้ากับความรู้เดิม นำไปไตร่ตรอง วิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จากสิ่งที่อ่านโดยละเอียด เพื่อนำไปสู่การตัดสินหรือประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้

3.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการอ่านที่ลึกซึ้งกว่าการอ่านเพื่อรับรู้ข้อความแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้อ่านจะต้องใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ ตัดสิน ประเมินค่าเพื่อนำสาระที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นจึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้หลายท่าน ดังนี้

บันลือ พุกษะวัน (2533 : 136) กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ไว้ดังนี้

1. วัสดุการอ่านมีหลายอย่างที่แอบแฝงไว้ทั้งที่มีประโยชน์และอาจมีโทษหรือ มีพิษภัยต่อเด็ก เช่น เรื่องผีสาง โชคกลาง อาชญากรรม ศิลปะอนาจาร ฯลฯ เด็กต้องรู้จักใช้ดุลยพินิจในการอ่าน เลือก ชั่งใจ นำเอาแต่สิ่งที่มีประโยชน์มาใช้หรือปฏิบัติได้
2. การโฆษณาสินค้า เป็นไปอย่างกว้างขวาง ในยุคปัจจุบันมีทั้งการแจก การแถมและชิงรางวัล จำเป็นต้องฝึกเด็กให้รู้จักตัดสินใจเลือกใช้เท่าที่จำเป็น เพราะคนที่มัวเมามุ่งซื้อเพื่อหวังจะได้ชิงโชค หรือหลงเชื่อคำโฆษณาย่อมได้รับความเดือดร้อน
3. ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยส่งเสริมให้พลเมืองใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง ถ้าพลเมืองมีคุณภาพ สามารถคิดหาเหตุผล เลือกตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ก็จะมีผลต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยให้ก้าวหน้าได้ดี และส่งผลถึงการดำรงชีวิตของประชาชนด้วย

4. บางยุคสมัยที่มีสงครามช่วงชิงประชาชนระหว่าง 2 ค่าย การโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองจากฝ่ายตรงกันข้ามมีอยู่อย่างแพร่หลาย การอ่าน การฟังอย่างพิถีพิถัน ทำให้ไม่เป็นเหยื่อของการโฆษณา ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยและดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2535 : 36) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความคิดพิจารณา วิวินิจฉัยเรื่องที่อ่าน ทำให้ผู้อ่านสามารถตัดสินใจได้ว่า เรื่องที่อ่านมีความน่าเชื่อถือเพียงใด

อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ (2542 : 148) กล่าวถึง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยพัฒนาปัญญาของผู้รับสารให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารที่ได้อ่าน สามารถแยกแยะส่วนต่างๆและมองเห็นความสัมพันธ์ของทุกส่วนที่มาประกอบกัน ผึกให้ผู้รับสารมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้งและสร้างสรรค์ รู้จักใช้วิจารณญาณไตร่ตรองไม่เป็นคนหลงเชื่อง่ายหรือตกเป็นเหยื่อคำโฆษณาที่เกินจริง มีทักษะในการแยกแยะและหาแนวทางแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นผู้รอบคอบและมีเหตุผลยิ่งขึ้น ช่วยให้มีความรู้ที่กว้างขวางและเป็นแนวทางให้รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เพราะช่วยให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดพิจารณา ใคร่ครวญสิ่งที่อ่าน รู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ทำให้ได้รับประโยชน์จากเรื่องที่อ่านได้อย่างสูงสุด และสามารถนำความรู้ที่รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

3.3 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์อันสูงสุด ควรมีหลักการอ่านอย่างถูกต้องตามที่นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวไว้ ดังนี้

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกันต์ (2531 : 69) ได้ให้หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน ด้านความหมาย การวางตำแหน่งคำ การเว้นวรรคตอน เพราะความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยคว่า ข้อความมีเหตุผลรับกันหรือไม่ โดยอาศัยความรู้ทางตรรกวิทยาเข้าช่วย ข้อความในประโยคไม่ขัดแย้ง หรือเรียงลำดับไม่สับสนวุ่นวายจนอ่านไม่รู้เรื่องหรืออ่านแล้วเสียเวลา

3. พิจารณาความต่อเนื่องของเนื้อเรื่องที่เป็นแกนหลัก หรือเป็นแกนนำ กับแกนรองหรือส่วนประกอบอื่นว่ากลมกลืนกันหรือไม่ รู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงและพิจารณาความสัมพันธ์

กองทัพ เคลือบพณิชกุล (2542 : 114) กล่าวถึง หลักในการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณไว้ดังนี้

1. พินิจดูความถูกต้องของภาษาที่อ่าน เพราะภาษาเป็นสัญลักษณ์แทนความรู้ และความคิดของผู้เขียน ภาษาที่ไม่ถูกต้องย่อมทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนไปจากความหมายอันแท้จริง ความไม่ถูกต้องของภาษามีอยู่หลายลักษณะ เช่น การใช้คำผิดความหมาย การวางตำแหน่งของคำในประโยคไม่ตรงกับหน้าที่ของคำ การไม่รู้จักเว้นวรรคตอน

2. พินิจดูความต่อเนื่องของประโยค โดยหลักของตรรกวิทยา ข้อความที่จะนำมาต่อเนื่องกันได้ จะต้องเป็นข้อความที่ไปกันได้ ข้อความที่มีเนื้อความสับสนวุ่นวายก็เป็นเรื่องที่ไม่ควรอ่านให้เสียเวลา เพราะข้อความที่ต่อเนื่องกันจะต้องมีความสมเหตุสมผลต่อกันเสมอ

3. พินิจดูความต่อเนื่องของความหมาย ความหมายที่ต่อเนื่องต้องมี “แกนหลัก” เช่น การเขียนสารคดีชีวประวัติ อาจใช้ช่วงเวลาของชีวิตเป็นแกนหลัก โดยเริ่มตั้งแต่ วัน เดือน ปี เกิด ประวัติการศึกษา การทำงาน ผลงาน บั้นปลายของชีวิต แต่ถ้าหากเขียนขึ้นต้น ด้วยวัน เดือน ปี ที่ถึงแก่กรรม แล้วต่อด้วยประวัติการทำงาน ประวัติการศึกษา ความสับสนย่อมเกิดขึ้น

4. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นและความรู้สึกให้ถูกต้อง

5. ดูความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่าง โดยทั่วไปแล้ว ข้อความที่เป็นเหตุการณ์หรือเรื่องที่ค้นพบใหม่ ถ้าผู้เขียนอ้างอิงหรือยกตัวอย่างให้เห็นด้วย จะเป็นการเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น

6. ประเมินข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และความรู้สึก วิเคราะห์ความเป็นไปในความคิดของผู้เขียนกับความเห็นส่วนตัวของเรา ผลลัพธ์แห่งการประเมินนั้นจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ให้กับเราหรือไม่

สรุปได้ว่า หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จะต้องมีการพิจารณาข้อความที่อ่านอย่างรอบคอบ ใช้ความคิดวิเคราะห์ วินิจฉัย แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องทีอ่านออกจากกัน รวมถึงประเมินค่าจากเรื่องทีอ่านได้

3.4 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครอบคลุมพฤติกรรมการอ่านตั้งแต่ระดับต้น คือระดับความเข้าใจความหมายของคำตามตัวอักษร การแปลความ การตีความ จนถึงพฤติกรรมการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินและตัดสินสิ่งทีอ่านได้ ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

สมพร มั่นตะสูตร แผงพิพัฒน์ (2534 : 46-47) กล่าวถึงความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. จับใจความสำคัญของเรื่องได้
2. บอกได้ว่าส่วนใดเป็นความรู้ ข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น เป็นทรรศนะของผู้เขียน
3. ทราบน้ำเสียง หางเสียงของผู้เขียน ทั้งลีลา รสคำและรสความ
4. รู้ความหมายของคำ ทั้งความหมายตรง ความหมายแฝง ความหมายกักตุนความหมายนัยประหวัด
5. รู้ท่วงทำนองและลีลาการเขียนของผู้เขียน

ดนยา วงศ์ธนะชัย (2542 : 179-180) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและการอ้างอิงได้
2. เข้าใจความคิดของผู้เขียน
3. ตีความหมายเกี่ยวกับภาพและภาษาที่ไม่ใช่ตัวอักษรได้
4. ประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ว่าเป็นความจริง หรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ หรือเป็นการเพื่อฝัน

5. ใช้จินตนาการและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วย การใช้และอารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน
6. ทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้
7. ตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้
8. เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกัน หรือ แตกต่างกันได้
9. สรุปความตามหลักฐานได้
10. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุและผล
11. เข้าใจความคิดหรืออคติของผู้เขียน
12. มีความรู้และปฏิกิริยาต่อวิธีพูด และการเขียนต่างๆกัน เช่น การเสียดสี การถากถาง หรือการเยาะเย้ย

สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการอ่านขั้นสูง ที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ เพื่อวินิจฉัยและให้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล เชื่อถือได้ โดยต้องมีความสามารถในการอ่านขั้นต้นเป็นพื้นฐาน คือความเข้าใจ จุดมุ่งหมายความคิดเห็นของผู้เขียน การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เป็นความสามารถในการอ่านขั้นสูงหรือขั้นในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน

3.5 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการเรียนการสอนที่ครบถ้วนสมบูรณ์แบบ ขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญ ได้แก่ การวัดและประเมินผลผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพหรือบรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้มีนักวิชาการหลายท่าน กล่าวไว้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2534 : 95-96) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การวัดและประเมินผล โดยนำหลักการของ B.S. Bloom มาเป็นเกณฑ์การวัดผลการอ่าน ดังนี้

1. วัดความจำ คือ อธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง บอกคำจำกัดความต่างๆ

2. วัดความเข้าใจ คือ จับใจความสำคัญ สรุปสาระสำคัญของเรื่อง เข้าใจ จุดมุ่งหมาย ความคิดเห็นของผู้เขียน
3. วัดการนำไปใช้ คือ ประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่านกับเหตุการณ์ใหม่ การแก้ปัญหา การยกตัวอย่าง หรือการนำตัวอย่างหรือหลักการนั้นๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. วัดการวิเคราะห์ คือ บอกความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การวิเคราะห์โวหารในการเขียน การวิเคราะห์จุดประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน
5. วัดการสังเคราะห์ คือ สรุปเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นๆ เป็นมโนทัศน์ คติ สุภาษิต ตลอดจนคาดคะเน หรือทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดตามมาจากเหตุการณ์หรือการกระทำนั้น บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่
6. วัดการประเมินค่า คือ การตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้าน ข้อคิด คุณค่า ทรรศนะของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ การกระทำของ บุคคลหรือตัวละคร ตลอดจนการประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากงานเขียนนั้นๆ

อัจฉรา วงศ์โสธร (2539 : 88) กล่าวถึง เกณฑ์การวัดความสามารถในการอ่านไว้ ดังนี้

1. ความสามารถในการเรียบเรียงความการอ่านแล้วเข้าใจความได้สามารถเรียบเรียงถ้อยคำใหม่ให้ได้ใจความคงเดิม
2. ความสามารถในการอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด และโยงความสัมพันธ์ของ รายละเอียดนั้นๆ
3. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ เช่น การระบุใจความสำคัญของ เรื่องที่อ่าน การแปลความ การสรุปความ ฯลฯ
4. ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินความสัมพันธ์ของเรื่อง สุนทรียศาสตร์ของการใช้ภาษา ซึ่งผู้อ่านสามารถใช้ความรู้ด้านศัพท์ไวยากรณ์ ความเข้าใจสิ่งที่อ่าน และความรู้เกี่ยวกับรูปแบบลีลา ภาษาที่ใช้ในบทอ่านเป็นตัวกระตุ้น วิเคราะห์ประเมิน และสรุปได้ว่า สารที่อ่านนั้นเป็นสารประเภทใด ลีลาภาษาเป็นอย่างไร เจตนาหรือทัศนคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่เป็น อย่างไร เป็นต้น

วิสาข์ จิตวิตร (2541 : 295-311) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่าน สรุปได้ ว่า การวัดผลและประเมินผลการอ่าน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การวัดผลอย่างเป็นทางการ (Formal Measures) คือ การทดสอบอย่างมีระบบ โดยให้นักเรียนทำข้อสอบที่สร้างไว้ในเวลาที่กำหนด

2. การวัดผลอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Measures) เป็นกระบวนการเก็บข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ซึ่งดำเนินไปพร้อมกับกระบวนการเรียนการสอนโดยครูสามารถเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ในการอ่านได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน เช่น การใช้แบบฟอร์มต่างๆในการสังเกตในชั้นเรียน การพูดคุยกับนักเรียน การเขียนบันทึกประจำวันของนักเรียน การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เป็นต้น

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณทำได้หลายวิธี ซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนการสอน เพื่อสามารถวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

4.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

ปิยานี จิตรเจริญ (2543) วิจัยเรื่อง ผลของการฝึกคิดโดยใช้เทคนิคหมวกความคิดหกใบที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลหล่มเก่า จำนวน 36 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสร้างสรรค์แบบเกณฑ์ประเมินความคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จากงานประดิษฐ์และชุดกิจกรรมฝึกการใช้เทคนิคหมวกความคิดหกใบ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมในแต่ละระดับของบุคคลที่มีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัลลภ ศิริผ่องใส (2544) วิจัยเรื่องการเรียนการสอนภาษา โดยวิธีหมวกความคิดหกใบ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนวิชาภาษาไทย ท.306 ที่มุ่งส่งเสริมทักษะการคิดโดยวิธีหมวกความคิดหกใบ จำนวน 8 แผน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชา

ภาษาไทย ท.306 โดยวิธีหวมกความคิดหกใบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับวิธีเรียนและประสิทธิภาพของการเรียนวิชาภาษาไทย ท.306 โดยวิธีหวมกความคิดหกใบที่ช่วยพัฒนาทักษะและการคิดของนักเรียนให้ดีขึ้น

ศษารณ คลิ่งชำนาญ (2547) วิจัยเรื่อง ผลการสอนคิดโดยใช้เทคนิคหวมกหกใบด้วยวิธีสอนที่ต่างกันที่มีต่อการคิดวิจารณ์ญาณของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษก ชัยภูมิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนและแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ผลการวิจัยพบว่า ผลการคิดวิจารณ์ญาณจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และผลการคิดวิจารณ์ญาณของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จากการสอนคิดด้วยเทคนิคหวมกหกใบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ไม่แตกต่างกัน

สมันตา วีรกุล (2547) วิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านวรรณคดีไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดหวมกหกใบกับวิธีสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางเลนวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและทดลองกลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดหวมกหกใบ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านวรรณคดีไทยแบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านวรรณคดีไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแนวคิดหวมกหกใบและกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแนวคิดหวมกหกใบมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติและนักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อวิธีสอนตามแนวคิดหวมกหกใบ

วิริยา วิริยะรัมย์ (2549) วิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหวมกหกใบและวิธีสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางเลนวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและทดลองกลุ่มละ 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดหวมกหกใบ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเทคนิคการคิดหวมกหกใบ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยอย่างมี

วิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแนวคิด หมวกหกใบและกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อวิธีสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ เนื่องจากนักเรียน ได้ฝึกคิดหลากหลายอย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถจับใจความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและ ประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้

4.1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

อาจารย์ ชณะรัตน์ (2546) วิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณโดยใช้สารภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขาช่างอุตสาหกรรมและสาขาพาณิชยกรรม วิทยาลัยเทคนิคพังงา จังหวัดพังงา วัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณพฤติกรรมจิตพิสัยและทักษะพิสัยของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขาช่างอุตสาหกรรมและสาขาพาณิชยกรรมที่เรียน โดยใช้สารปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อ 2) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่าง มีวิจารณ์ญาณหลังเรียนระหว่างนักเรียนสาขาช่างอุตสาหกรรมและสาขาพาณิชยกรรมที่เรียนโดยใช้ สารภูมิปัญญาเป็นสื่อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคพังงา ปีการศึกษา 2545 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นนักเรียนสาขาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 30 คน และนักเรียนสาขาพาณิชยกรรม จำนวน 30 คน ซึ่งมีความสามารถทางภาษาไทย ใกล้เคียงกันโดยใช้แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทยเป็นเครื่องมือวัด ทำการทดสอบก่อนเรียน นักเรียนทั้งสองกลุ่ม ดำเนินการสอนตามแผนการเรียนรู้ทั้งสองกลุ่มโดยใช้สารภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็น สื่อ กลุ่มละ 16 แผน ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขาช่าง อุตสาหกรรมและสาขาพาณิชยกรรมมีความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณและค่าเฉลี่ยของ คะแนนจิตพิสัยและทักษะพิสัยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดี 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนน ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณหลังเรียนระหว่างนักเรียนสาขาช่างอุตสาหกรรมและสาขา พาณิชยกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนสาขาช่างอุตสาหกรรมมีคะแนน หลังเรียนสูงกว่าสาขาพาณิชยกรรม

สตรีรัตน์ เชียงกา (2548) วิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณของนักเรียนโดยใช้สารโสมณาและสารทั่วไปเป็นสื่อการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณระหว่างนักเรียนที่อ่านสารโสมณากับนักเรียนที่อ่านสารทั่วไป ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่ใช้สาร โฆษณาและนักเรียนที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่าน และ 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนใช้สารโฆษณากับสารทั่วไปเป็นสื่อในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2547 จำนวน 60 คน จาก 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน นักเรียนทั้งสองห้องมีความสามารถไม่ ต่างกันที่ระดับ .05 แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อการอ่าน และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้ สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่าน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การ อ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน สารโฆษณาและสารทั่วไปที่ใช้เป็นสื่อในการอ่าน วิธีดำเนินการวิจัย มีดังนี้ 1) ทดสอบก่อนเรียนนักเรียนทั้งสองกลุ่มโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) สอนตามแผนการเรียนรู้ กลุ่มละ 15 แผน 3) ทดสอบหลังเรียนทั้ง สองกลุ่มโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างนักเรียนที่อ่านสารโฆษณากับนักเรียนที่อ่านสาร ทั่วไปต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่อ่านสารทั่วไปมีคะแนนสูงกว่า นักเรียนที่อ่านสารโฆษณา 2) คะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่ใช้สารโฆษณาและ นักเรียนที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่าน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลัง เรียนสูงกว่าทั้งสองกลุ่ม 3) ค่าเฉลี่ยรวมของนักเรียนที่อ่านสารโฆษณาและนักเรียนที่อ่านสารทั่วไป เท่ากับ 7.83 และ 7.87

สมจิตร์ ปรางค์สุวรรณ (2550) วิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการ อ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจต่อวิธีสอนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน ภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้วิธีสอนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ 2) ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนต่อวิธีสอนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหัวหมอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 19 คน แบบแผนการวิจัยเป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน และหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่าน ภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นิทานแสนสนุก จำนวน 10 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับก่อนเรียนและหลัง เรียน ฉบับละ 35 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อวิธีสอนด้วยวิธีการทาง

วิทยาศาสตร์ จำนวน 15 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อวิธีสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

4.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ ยังไม่มีหลักฐานงานวิจัย แต่มีผู้นำเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ (Edward De Bono 2000 : preface) ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรต่างๆทั่วโลก ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้ เดิมทีบริษัทใหญ่ๆในประเทศฟินแลนด์อย่าง ABB เคยใช้เวลาถึงยี่สิบวันในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับโครงการธุรกิจข้ามชาติของบริษัทแต่เมื่อนำเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบมาใช้ทำให้ใช้เวลาในการปรึกษาหารือหรือเพียงแค่สองวัน นอกจากนั้นในทางกฎหมายก็มีการนำเทคนิคนี้มาใช้จากเดิมใช้เวลาถึงสามชั่วโมงในการสรุปคดี แต่เมื่อนำเทคนิคนี้มาใช้เหลือเพียงแค่สิบห้านาที ด้วยเหตุนี้จึงมีการใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบมาใช้อย่างแพร่หลายเพราะผู้บริหารขององค์กรต่างๆได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการฝึกใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ ดังเช่นไซมอน แบทเชลเลอร์ ผู้ซึ่งประกอบภารกิจขุดเจาะน้ำที่เขมร เขาพบปัญหาในการที่จะชักจูงชาวเขมรให้ร่วมมือในการทำงาน เขาจึงสอนเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบให้ชาวเขมร ซึ่งผลที่เขาได้รับคือ ชาวเขมรมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น ทำให้เขาค้นพบความจริงว่า การเรียนรู้วิธีคิดสำคัญกว่าการขุดเจาะน้ำเสียอีก ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกเลยที่เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในองค์กรชั้นนำต่างๆ เช่น นาซ่า (NASA) ไอบีเอ็ม (IBM) ดูปองท์ (Dupont) เชลล์ (Shell) บีพี (BP) เอ็กซ์เพรส (Express) ซีเมนส์ (Siemens) มาร์ซอตโต้ (Marzotto) เอ็นทีที (NTT) วิทยา วิริยะสัมพันธ์ (2549 : 59)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ พบว่าเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบช่วยพัฒนาและจัดระบบความคิด ทำให้การประชุมหรือการแก้ไขปัญหาต่างๆสำเร็จได้ภายในเวลาอันสั้น เช่นเดียวกับการนำเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

4.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

เฟนเนลลี (Fennelly อ้างถึงใน ภาณุพงศ์ แสงดี, 2549 : 34) ได้ทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบผลของการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อการทำความเข้าใจการอ่านของนักศึกษาระดับวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัยเมืองอัลบานี (Albany) สหรัฐอเมริกา จำนวน 85 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 3 กลุ่ม รวมเป็น 6 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของวัตสัน-เกลเซอร์ และแบบวัดความเข้าใจในการอ่านซึ่งวัดโดยใช้สถานการณ์ปัญหา กลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนอ่านอย่างเข้าใจแบบปกติ แต่ละกลุ่มได้รับการทดสอบก่อนและหลังเรียน ผลการวิจัย พบว่า คะแนนความเข้าใจการอ่านและคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นทุกกลุ่ม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่เพิ่มขึ้นในแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านกับคะแนนที่เพิ่มขึ้นในแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เฮเกอร์ และ สลีต (Hager and Sleet, 1994 : 45-47) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและกลวิธีการเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาคณะวิศวกรรมชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลล์ จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบทดสอบเกี่ยวกับกลวิธีการเรียน 3 ระดับ คือ กลวิธีการเรียนระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียน กับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการเรียนระดับสูงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางลบกับคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

พิกเกอร์ต (Pikkert, 1996 : 1107A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในอินโดนีเซียและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษามหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัย Satya Wachana Chirstian University จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่เรียกว่า The Comely Critical Thinking Test Level Z ประกอบด้วยคำถาม 52 ข้อ โดยวัดองค์ประกอบของการคิด 7 ประการ คือ 1) การนิรนัย 2) การให้ความหมาย 3) การตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 4) การสรุปโดยอ้างเหตุผลที่สนับสนุนด้วยข้อมูล 5) การสรุปป้องกันแบบอุปนัย 6) การทดสอบสมมติฐานและการทำนาย 7) การนิยามให้เหตุผลที่ไม่ปรากฏการณ์ระบุข้อตกลงเบื้องต้น ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3

ของมหาวิทยาลัยในอินโดนีเซีย มีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในสหรัฐอเมริกา

คัสสัน เอ.เค (Cassan A.K. : 2002) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ :อิทธิพลเกี่ยวกับครอบครัวที่มีผลต่อการเข้าใจของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้าใจในสารข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งพื้นฐานครอบครัว ซึ่งเป็นสารที่น่าเชื่อถือและสารที่มีการปฏิเสธคัดค้านและได้นำกลวิธีมาช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดการพัฒนาที่สมบูรณ์อันทำให้ประสบผลสำเร็จในชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพสภาวะสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยการศึกษา แสดงให้เห็นว่า กลวิธีในการพัฒนาความสามารถทำให้นักเรียนเกิดการปฏิบัติสามารถเพิ่มพูนอัตราความรู้ที่ได้รับจากสารสูงขึ้น และการที่นักเรียนได้มีโอกาสอภิปรายแบบกลุ่มเล็กๆนั้น จะก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อนักเรียนได้ใช้วิธีการทางหลักทฤษฎีเพิ่มประสิทธิภาพทางความคิด ก็สามารถช่วยในเรื่องการตัดสินใจที่สมบูรณ์ของนักเรียนมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพะเยา” มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านด้วยวิธีการคิดแบบหมวกหกใบ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักศึกษาที่ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อการอ่านกับนักศึกษาที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร
3. สมมติฐานและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเทคนิคการคิดและวิธีสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

1.2 ศึกษาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2550) คำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เพื่อเป็นแนวทางกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การสร้างแผนการสอนและการประเมินผลให้สอดคล้องกัน

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับหลักและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกนักศึกษา 2 สาขาเพื่อทำการทดลอง มีวิธีการดังนี้

1. ทดสอบนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งหมด 13 สาขาวิชา โดยใช้ข้อสอบปรนัยที่ใช้เพื่อสอบคัดเลือกนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยราชมงคลรัตนโกสินทร์ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 33 ข้อ และหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และสัมประสิทธิ์ความแปรผัน ($C.V.$) เพื่อใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนนักศึกษาในแต่ละสาขา โดยที่ ได้ผลแสดงตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการคัดเลือกกลุ่มนักศึกษาเพื่อทำการทดลอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง

ที่	สาขาวิชา	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)	สัมประสิทธิ์ ความแปรผัน ($C.V.$)
1	ออกแบบนิเทศศิลป์	22.74	6.88	30.26
3	ออกแบบภายใน	17.35	5.2	29.97
4	ออกแบบภายใน	13	6.71	51.62
5	ศิลปะการถ่ายภาพ	22.59	6.68	29.57
7	ออกแบบผลิตภัณฑ์	14.27	5.83	40.85
8	จิตรกรรมไทย	19.52	5.71	29.25
9	ประติมากรรมไทย	15.22	6.09	40.01
10	หัตถศิลป์	16.32	6.91	42.34
11	จิตรกรรม	15.83	6.76	42.70
12	ภาพพิมพ์	14.89	6.77	45.47
13	โลหะรูปพรรณอัญมณี	19.16	5.6	29.23

2. คัดเลือกนักศึกษา 2 สาขาวิชา ที่มีระดับคะแนนที่ไม่แตกต่างกัน เพื่อใช้เป็นห้องที่ทำการทดลองสอน โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย และสัมประสิทธิ์ความแปรผัน ที่มีค่ามากและใกล้เคียงกันมากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ได้คะแนนเฉลี่ย $(\bar{X})=22.74$ และสัมประสิทธิ์ความแปรผัน $(C.V.)=30.26$ และนักศึกษาสาขาวิชาศิลปการถ่ายภาพได้คะแนนเฉลี่ย $(\bar{X})=22.59$ และ สัมประสิทธิ์ความแปรผัน $(C.V.)=29.57$

จะเห็นว่านักศึกษาทั้งสองห้องมีระดับคะแนนเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด และยังเป็นนักศึกษาที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนทั้งสองสาขาวิชา จึงเลือกนักศึกษา 2 กลุ่มนี้เพื่อทำการทดลองสอนต่อไป

3. ให้นักศึกษาทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจรรย์ญาณ ฉบับการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้ข้อสอบปรนัยจำนวน 40 ข้อ ได้ผลดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสอบก่อนเรียนของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม

สาขาวิชา	จำนวน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ออกแบบนิเทศศิลป์	30	40	21.15	2.28
ศิลปการถ่ายภาพ	30	40	21.75	2.23

ตารางที่ 3 แสดงค่าสถิติการทดสอบความแปรปรวนและค่าเฉลี่ยระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนของนักศึกษา ทั้งสองกลุ่ม

สาขาวิชา	จำนวน	F	P - value	t	P - value
ออกแบบนิเทศศิลป์	30	0.081	0.804	-0.642	.581
ศิลปการถ่ายภาพ	30				

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสถิติทดสอบความแปรปรวน (F-test) ได้ค่า F เท่ากับ 0.081 และค่า P-value เท่ากับ 0.804 ซึ่งค่า P-value ที่ได้มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ 0.05 จึง

ยอมรับสมมติฐานว่าง ($H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$) สรุปได้ว่าความแปรปรวนของคะแนนระหว่างนักศึกษาสองกลุ่มเท่ากัน

และค่าสถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม (t-test) ได้ค่า t เท่ากับ 0.642 และค่า P-value เท่ากับ 0.530 ซึ่งค่า P-value มากกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานว่าง ($H_0 : \mu_1 = \mu_2$) สรุปได้ว่าความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. จับฉลากเพื่อเลือกนักศึกษากลุ่มทดลอง1และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้นักศึกษาสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่1ได้รับการสอนอ่านภาษาไทยโดยใช้สารทั่วไป เป็นสื่อการอ่าน และสาขาวิชาศิลปะการถ่ายภาพ จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่2ใช้สารโฆษณา เป็นสื่อการอ่าน

3. สมมติฐานและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านแบบใช้สารทั่วไปเป็นสื่อและนักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน มีสมมติฐานย่อย ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1.1 นักศึกษากลุ่มที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่าน จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน

ตัวแปรต้น ได้แก่ สารทั่วไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

โดยมีสมมติฐานทางสถิติ

H_0 : นักศึกษากลุ่มที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่าน จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนไม่สูงกว่าก่อนการสอน

H_1 : นักศึกษากลุ่มที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่าน จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน

สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าเฉลี่ยสำหรับประชากร 2 กลุ่ม ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependence t-test Groups)

สมมติฐานการวิจัยที่ 1.2 นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ การอ่าน จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน

ตัวแปรต้น ได้แก่ สารโฆษณา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

โดยมีสมมติฐานทางสถิติ

H_0 : นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนไม่สูงกว่าก่อนการสอน

H_1 : นักศึกษากลุ่มที่โดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน

สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าเฉลี่ยสำหรับประชากร 2 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependence t-test Groups)

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 นักศึกษากลุ่มที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อ จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกกว่านักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ

ตัวแปรต้น ได้แก่ สารโฆษณา และสารทั่วไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

โดยมีสมมติฐานทางสถิติ

H_0 : นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารทั่วไป จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณไม่สูงกว่านักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ

H_1 : นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารทั่วไป จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกกว่านักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณา

สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าเฉลี่ยสำหรับประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independence t-test Groups)

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ แผนการเรียนรู้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในเรื่องการอ่าน เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบและเลือกประเภทเนื้อเรื่องที่จะนำมาสร้างแบบทดสอบ
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบปรนัยจากหนังสือ วารสาร และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ฉบับละ 40 ข้อ ใช้เวลาสอบ 1.30 ชั่วโมง ข้อคำถามเป็นบทความที่เป็นสารทั่วไปประเภทร้อยแก้วในรูปแบบสารคดีและบันเทิงคดี ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกตัดตอนเนื้อเรื่องจาก วรรณกรรมปัจจุบัน นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ในหลักสูตรปริญญาตรี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2550) ประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับจากการอ่าน และเนื้อเรื่องมีความยากง่ายเหมาะสมกับอายุและความสนใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเป็นสารเพื่อความรอบรู้ 2 บทความ เรื่อง หลอกหน้าเฟส และ เฟอร์บี้ พีเวอร์ จำนวน 20 ข้อ สารเพื่อจรรโลงใจ 1 บทความ เรื่อง ทำเพราะศรัทธา จำนวน 10 ข้อ

และสารเพื่อโน้มน้าวใจเรื่อง The Social's Idol คิดดีทำดีเพื่อสังคม จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ และโฆษณา 4 บทอ่าน โดยแบ่งเป็นสารโฆษณาประเภทสินค้าอุปโภค 2 บทอ่าน คือเรื่องฮอนต้าแจส จำนวน 10 ข้อและเรื่องคาริเบียน โฮม จำนวน 10 ข้อกับสารโฆษณาประเภทสินค้าบริโภค จำนวน 2 บทอ่านคือเรื่อง เนสท์เล่ โยเกิร์ต จำนวน 10 ข้อและเรื่องพิชซ่า ฮัท จำนวน 10 ข้อ รวมเป็นทั้งหมด 40 ข้อ แต่ละบทอ่านมีคำถามซึ่งครอบคลุมความสามารถการอ่านในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับต้น คือ ระดับความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้จนถึงระดับสูง คือการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ตามหลักการของบลูม (Bloom อ้างถึงในสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2537:95) และกำหนดอัตราส่วนของการวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ตามงานวิจัยของจรรยาพร สจิมทอง (2536 : 9) คือ วัดทักษะการอ่านเบื้องต้น คือ ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ ร้อยละ 30 และวัดทักษะการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ ซึ่งคำถามแต่ละข้อมีระดับความยากง่ายที่ได้จากการคำนวณอยู่ในขอบเขต 0.23 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในขอบเขต 0.25-0.80 และค่าความเที่ยงอยู่ในขอบเขต 0.73 – 0.79

4. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบ ฉบับทดสอบก่อนเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาจิตรกรรม และสาขาออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 2 สาขาวิชา มีนักศึกษาจำนวน 75 คน นำมาตรวจและวิเคราะห์ข้อสอบโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ PYTIA (PAYAP Test Item Analysis) V.3.02/2548 พัฒนาโดย ศูนย์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.80 จึงคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ คือข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปได้จำนวน 27 ข้อ ส่วนข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 6 ข้อ ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบทดสอบไปใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาออกแบบภายใน และประติมากรรมไทย ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 2 สาขาวิชา มีนักศึกษาจำนวน 77 คน นำมาตรวจและวิเคราะห์ข้อสอบ ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 และได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งหมด โดยค่าความยากง่ายมีค่าระหว่าง 0.21 – 0.82 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.21 – 0.80 มีรายละเอียดดังนี้

ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง

0.81 ขึ้นไป	จำนวน	-	ข้อ
0.61 – 0.80	จำนวน	7	ข้อ
0.41 – 0.60	จำนวน	14	ข้อ

0.21 – 0.40	จำนวน	19	ข้อ
-------------	-------	----	-----

0.00 – 0.20	จำนวน	-	ข้อ
-------------	-------	---	-----

ค่าความยากง่ายระหว่าง

0.81 ขึ้นไป	จำนวน	1	ข้อ
-------------	-------	---	-----

0.61 – 0.80	จำนวน	12	ข้อ
-------------	-------	----	-----

0.41 – 0.60	จำนวน	18	ข้อ
-------------	-------	----	-----

0.21 – 0.40	จำนวน	9	ข้อ
-------------	-------	---	-----

0.00 – 0.20	จำนวน	-	ข้อ
-------------	-------	---	-----

6. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบ ฉบับทดสอบหลังเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาจิตกรรมและสาขาออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ประชากร จำนวน 2 สาขาวิชา มีนักศึกษาจำนวน 75 คน นำมาตรวจและวิเคราะห์ข้อสอบโดยใช้ โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ PYTIA (PAYAP Test Item Analysis) V.3.02/2548 พัฒนาโดย ศูนย์ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.82 จึงคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ คือข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปได้จำนวน 22 ข้อ ส่วนข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายและอำนาจ จำแนกยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 11 ข้อ ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบทดสอบไปใช้ กับนักศึกษาสาขาวิชาออกแบบภายใน และประติมากรรมไทย ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ประชากร จำนวน 2 สาขาวิชา มีนักศึกษาจำนวน 77 คน นำมาตรวจและวิเคราะห์ข้อสอบ ได้ค่าความเที่ยงของ แบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 และได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ ที่กำหนดทั้งหมด โดยค่าความยากง่ายมีค่าระหว่าง 0.21 – 0.82 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.21 – 0.80 มีรายละเอียดดังนี้

ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง

0.81 ขึ้นไป	จำนวน	-	ข้อ
-------------	-------	---	-----

0.61 – 0.80	จำนวน	7	ข้อ
-------------	-------	---	-----

0.41 – 0.60	จำนวน	15	ข้อ
-------------	-------	----	-----

0.21 – 0.40	จำนวน	18	ข้อ
-------------	-------	----	-----

0.00 – 0.20	จำนวน	-	ข้อ
-------------	-------	---	-----

ค่าความยากง่ายระหว่าง

0.81 ขึ้นไป	จำนวน	-	ข้อ
0.61 – 0.80	จำนวน	14	ข้อ
0.41 – 0.60	จำนวน	15	ข้อ
0.21 – 0.40	จำนวน	11	ข้อ
0.00 – 0.20	จำนวน	-	ข้อ

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ แผนการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มทดลอง จำนวน 6 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย การสอน 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นก่อนอ่าน ชั้นอ่าน และชั้นหลังอ่าน และกลุ่มควบคุม จำนวน 6 แผน แต่ละแผนประกอบด้วยชั้นการสอน 3 ชั้น คือ ชั้นนำ ชั้นสอน และชั้นสรุป ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

1. ศึกษาจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และคำอธิบายรายวิชา ตามหลักสูตรนักศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศักราช (ฉบับปรับปรุง 2550)
2. สำนวจความสนใจในการอ่านของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกบทอ่านที่เหมาะสมกับระดับความสนใจในการอ่านของนักศึกษาและกำหนดเนื้อหาบทอ่านที่ใช้สอนทั้งสองกลุ่ม
3. กำหนดประเภทของเนื้อเรื่องที่ใช้สอนทั้งสองกลุ่มโดยพิจารณาจากคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยในหลักสูตรปริญญาตรี พุทธศักราช (ฉบับปรับปรุง 2550) ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา โดยเนื้อเรื่องที่เลือกไว้สร้างแผนการเรียนรู้
4. เขียนแผนการเรียนรู้กลุ่มทดลอง จำนวน 6 แผน และกลุ่มควบคุม จำนวน 6 แผน ตามเนื้อเรื่องที่เลือกไว้ในแผนการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง ประกอบด้วยสารโฆษณา 2 ประเภท คือสารโฆษณาประเภทเครื่องอุปโภคจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ Sentricon เซนทริคอน นวัตกรรมใหม่ในการกำจัดปลวก , แคลเทรต พลาสติก , Grande Caribbean คอนโดสไตล์รีสอร์ท , D-nee Kids และ Omron เครื่องวัดความดัน โฆษณาประเภทเครื่องบริโภคจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ Sizzling Seafood parade , ไอ บองแปง เบเกอร์รี่ , care Balance น้านมจมูกข้าว , ฟาร์มatoon วิตามินรวม , แบรินด์ มัลตินิวเทรียนท์ และแผนการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม จำนวน 6 เรื่อง ประกอบด้วย สารทั่วไป 5 ประเภท ดังนี้ สารความรู้ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่เรื่องร้อนจัด ระวังเรื่องโรคลมแดด และ น้ำผึ้งจัดรังแค ด้านผลในกระเพาะ , สารความรู้ จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่เรื่อง พระพิฆเนศวร : ปฐมเทพแห่งการบูชา , สารความบันเทิง 1 เรื่อง ได้แก่เรื่องสองเรา , สารโน้มน้าวใจ 1 เรื่อง ได้แก่เรื่องตลาดกลางคืนไนท์บาซาร์ในเสียมราฐ และ สารเพื่อความจรรโลงใจ 1 เรื่อง ได้แก่เรื่อง

มหาสมุทรแห่งปัญญา โดยแต่ละแผนใช้เวลาสอน 2 ชั่วโมง 120 นาที สอนแต่ละกลุ่ม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา และขั้นตอนการสอนในแผนการเรียนรู้ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรมและเวลา พบว่ามีความเหมาะสมดีแล้ว จึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร

5. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1.30 ชั่วโมง

2. ผู้วิจัยได้ทำการปฐมนิเทศนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก่อนทำการทดลองสอน โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนการสอน การดำเนินการเรียนการสอน การประเมินผล ระยะเวลาที่ทดลองสอนและประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนการสอน โดยในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้ปฐมนิเทศให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการเรียนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบด้วย

3. ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง ตามแผนการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นกลุ่มละ 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาในการสอน 12 ชั่วโมง ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ รวม 6 สัปดาห์ โดยมีรายละเอียดการสอนทั้งสองกลุ่มดังนี้

ทั้ง 2 กลุ่มได้รับการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ ซึ่งมีขั้นตอนการสอน ดังนี้

1. ชี้นำ (Lead in) เริ่มด้วยการใช้ภาพประกอบง่ายๆ ตัวอย่างหรือแบบฝึกหัดที่แสดงให้เห็นกระบวนการที่จะสอน

2. ชี้อธิบายหรือชี้แจงรายละเอียด (Explanation) เข้าสู่การให้ตัวอย่างทันทีว่าจะสอนอะไรตามลักษณะพื้นฐานของหมวกหกใบที่เลือก

3. ชี้อสาธิต (Demonstration) แสดงให้เห็นถึงการใช้หมวกที่มีความสัมพันธ์กับการคิดแต่ละแบบ พร้อมกับคำอธิบาย แนะนำตัวอย่างคำถามเพื่อสร้างความเข้าใจ

4. **ขั้นปฏิบัติ (Practice)** เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ กระบวนการในการฝึกฝนทุกใบ อย่าใช้เวลาฝึกฝนในใบใดใบหนึ่งนานเกินไป ซึ่งจะเป็นการดึงความ สนใจในกระบวนการของเขาไป จุดประสงค์ของขั้นนี้คือให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ไม่ใช่การอภิปรายให้ น่าสนใจถึงจะทำไม่ได้ผลนั้นก็ดำเนินต่อไปได้

5. **ขั้นหารายละเอียดเพิ่มเติม (Elaboration)** เป็นการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการคิดหรือวิธีการ ตั้งคำถามตามแนวคิดของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

6. **ขั้นสรุป (Conclusion)** เป็นขั้นการทบทวน เรียบเรียงสิ่งที่คิด การสรุปกระบวนการให้เห็น ย้ำประเด็นหลักและเน้นว่าทำไมกระบวนการนี้จึงมีประโยชน์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาที่เรียน โดยใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปเป็นสื่อ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทาง สถิติ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. **คำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จาก การทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งก่อนและหลังการสอนอ่านโดย ใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปเป็นสื่อ แล้วเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมี วิจารณญาณ ระหว่างก่อนและหลังการสอนโดยใช้สถิติการทดสอบค่าเฉลี่ยสำหรับประชากร 2 กลุ่มที่ ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependence t-test Groups)**

2. **คำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิตร้อยละ ($\bar{X}_{\text{ร้อยละ}}$) และค่าเฉลี่ยเลขคณิตร้อยละที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X}_{\text{ร้อยละที่เพิ่มขึ้น}}$) ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการสอน อ่านโดยใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปเป็นสื่อ**

3. **คำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จาก การทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอน อ่านโดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ และกลุ่มควบคุมที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อ แล้วเปรียบเทียบความสามารถ ในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าเฉลี่ยสำหรับ ประชากร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independence t-test Groups)**

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้สารทั่วไป ดังปรากฏในตารางที่ 4 - 5

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณา ดังแสดงในตารางที่ 6 - 7

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ระหว่างนักศึกษากลุ่มที่ใช้สารโฆษณา กับนักศึกษากลุ่มที่ใช้สารทั่วไป ดังแสดงในตาราง 8

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้สาร ทัวไป ดังแสดงในตาราง 4-5

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเฉลี่ยเลขคณิตร้อยละ ($\bar{X}_{\text{ร้อยละ}}$) และค่าเฉลี่ยเลขคณิตร้อยละ ที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X}_{\text{ร้อยละที่เพิ่มขึ้น}}$) ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการ สอน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 30 คน

กลุ่มทดลองที่1	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ยเลข คณิต (\bar{X})	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ร้อยละ ($\bar{X}_{\text{ร้อยละ}}$)	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ร้อยละที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X}_{\text{ร้อยละที่เพิ่มขึ้น}}$)
ก่อนการสอน	40	21.16	52.90	7.60
หลังการสอน	40	24.2	60.50	

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้สารทัวไป มีคะแนนเฉลี่ยของ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนการสอน เท่ากับ 21.16 คิดเป็นร้อยละ 52.90 และหลังการสอน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 24.2 คิดเป็นร้อยละ 60.50 ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อน การสอน คิดเป็นร้อยละ 7.60

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติที (t) และค่า P-value ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการสอน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 30 คน

กลุ่มทดลองที่ 1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ยเลข คณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	P-value
ก่อนการสอน	40	21.16	1.88	-5.96	.000
หลังการสอน	40	24.2	2.30		

จากตารางที่ 5 พบว่า การทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่าน ภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังสอน (Dependence t-test Groups) ได้ค่า t เท่ากับ -5.96 และค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า P-

value ที่ได้มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ของสมมติฐานวิจัยที่ 1.1 ที่ว่า นักศึกษากลุ่มที่ใช้สารทั่วไป จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนไม่สูงกว่าก่อนการสอน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาที่ได้รับ การสอนอ่านโดยใช้สารทั่วไป มีความสามารถในการอ่านสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของ นักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยการ ใช้สารโฆษณา ดังแสดงในตารางที่ 6-7

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเฉลี่ยเลขคณิตร้อยละ (\bar{X}) ร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต ที่เพิ่มขึ้น (\bar{X}) ร้อยละที่เพิ่มขึ้น ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการสอน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่างกลุ่มทดลอง 2 จำนวน 30 คน

กลุ่มทดลองที่	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ยเลข คณิต (\bar{X})	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ร้อยละ (\bar{X} ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตร้อยละที่ เพิ่มขึ้น (\bar{X} ร้อยละที่เพิ่มขึ้น)
2				
ก่อนการสอน	40	21.84	54.60	8.30
หลังการสอน	40	25.16	62.90	

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ใช้สารโฆษณา มีคะแนนเฉลี่ยของ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนการสอนเท่ากับ 21.84 คิดเป็นร้อยละ 54.60 และหลังการสอนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.16 คิดเป็นร้อยละ 62.90 ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อน การสอน คิดเป็นร้อยละ 8.30

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ค่าสถิติ (t) และค่า P-value ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการสอน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 30 คน

กลุ่มทดลองที่	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ยเลข คณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)	t	P-value
2					
ก่อนการสอน	40	21.72	1.86	-14.92	0.000
หลังการสอน	40	30.30	2.98		

จากตารางที่ 7 พบว่า การทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจรรย์ญาณของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังสอน (Dependence t-test Groups) ได้ค่า t เท่ากับ และค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า P-value ที่ได้มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ของสมมติฐานวิจัยที่ 1.2 ที่ว่า นักศึกษากลุ่มที่ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจรรย์ญาณหลังการสอนไม่สูงกว่าก่อนการสอน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจรรย์ญาณของนักศึกษาที่ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ มีความสามารถในการอ่านสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจรรย์ญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ระหว่างนักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารทั่วไปกับนักศึกษากลุ่มที่ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ค่าสถิติ (t) และค่า P-value ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพะเยา กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ยเลข คณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	P-value
กลุ่มทดลองที่ 1	40	25.16	2.21	-2.561	0.014
กลุ่มทดลองที่ 2	40	22.62	1.63		

จากตารางที่ 8 พบว่า การทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 (Independence t-test Groups) ได้ค่า t เท่ากับ -2.561 และค่า P-value เท่ากับ .014 ซึ่งค่า P-value ที่ได้มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ของสมมติฐานวิจัยที่ 2 ที่ว่า นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารทั่วไป จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณไม่สูงกว่านักศึกษากลุ่มที่ใช้สารโฆษณา

สรุปได้ว่า นักศึกษากลุ่มที่ใช้สารทั่วไป จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่ใช้สารโฆษณาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง”ผลของการใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมี
วิจารณ์ญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่1 วิทยาลัยเพาะช่าง” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ
1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักศึกษาปริญญาตรีชั้น
ปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้สารโฆษณาและสารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านด้วยวิธีการ
คิดแบบหวมกหกใบ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ
ระหว่างนักศึกษาที่ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อการอ่านกับนักศึกษาที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านโดยใช้
เทคนิคการคิดแบบหวมกหกใบ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษา
อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
รัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาที่มี คะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทยมากกว่าและ
ใกล้เคียงกัน ได้นักศึกษา สาขาเทคนิคศิลป์ และนักศึกษาสาขาศิลปะการถ่ายภาพ จำนวนห้องละ 30
คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด 60 คน จากนั้นทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัด
ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำคะแนนมาหาค่ามัชฌิม
เลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำคะแนนมาทดสอบค่าที (t-test)
พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณของทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงจับฉลากนักศึกษาห้องที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่1ได้รับ
การสอนอ่านโดยใช้สารทั่วไปเป็นสื่อ และนักศึกษาห้องที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่าน
โดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post-
test) มีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ฉบับละ 40 ข้อ
ใช้เวลาสอบ 1.30 ชั่วโมง ประกอบด้วย บทอ่านที่เป็นสารทั่วไป และสารโฆษณา โดยข้อคำถาม
ครอบคลุมความสามารถในการอ่านระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับต้น คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้
จนถึงระดับสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งได้กำหนดสัดส่วนการวัด คือ
วัดทักษะการอ่านเบื้องต้น คือ ความรู้ ความเข้าใจการนำไปใช้ ร้อยละ 30 และวัดทักษะการอ่าน
ระดับสูง คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าร้อยละ 70 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบทั้งสอง
ฉบับไปตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของการใช้ภาษาของข้อคำถาม จากนั้น
นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร ได้ค่าความเที่ยงของฉบับที่หนึ่ง

เท่ากับ 0.87 โดยค่าความยากง่ายมีค่าระหว่าง 0.21 – 0.83 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.21 – 0.80 และฉบับที่สอง เท่ากับ 0.85 โดยค่าความยากง่ายมีค่าระหว่าง 0.21 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.21 – 0.80 และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการเรียนรู้ จำนวน 2 ชุด 12 แผน ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ที่ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ จำนวน 6 แผน และแผนการเรียนรู้ที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อ จำนวน 6 แผน แต่ละแผนใช้เวลาในการสอน 2 ชั่วโมง ผู้วิจัยตรวจสอบแผนการเรียนรู้ทั้ง 2 ชุด ให้ตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยตนเองทั้ง 2 กลุ่ม โดยได้ปฐมนิเทศนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มเพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ และขั้นตอนต่างๆในการทดลอง จากนั้น ดำเนินการสอนตามขั้นตอนในแผนการเรียนรู้ จนครบทั้ง 12 แผน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ เมื่อดำเนินการสอนครบตามที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม จากนั้นนำคะแนนของนักศึกษาแต่ละคนมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤตด้วยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองสอน โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบโดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง คำนวณค่าร้อยละ และค่าร้อยละที่เพิ่มขึ้นของคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองสอน โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบโดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อของกลุ่มทดลอง แล้วเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้น คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนทดสอบหลังการสอน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤตด้วยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของทั้งสองกลุ่ม

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้สารทั่วไปและสารโฆษณาเป็นสื่อ มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนทดลองสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสอนสูงกว่าก่อนทดลองสอนร้อยละ 7.60 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเพาะช่าง ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โดยสารทั่วไป เป็นสื่อ มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนอ่าน โดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักศึกษาที่อ่าน สารโฆษณากับสารทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่อ่านสาร ทั่วไปมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่านักศึกษาที่อ่านสาร โฆษณา ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาเหตุดังนี้

1.1 ความยากง่ายของสาร การสร้างเครื่องมือวิจัยที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านได้ คำนึงถึงความยากง่ายของสาร โดยวิเคราะห์จากการใช้ภาษา การดำเนินเรื่อง และเนื้อหาการนำเสนอ จากนั้นจึงคัดเลือกสารที่มีความเหมาะสมกับนักศึกษามากขึ้น ส่วนสารโฆษณานั้นมิได้นำมาวิเคราะห์ หรือปรับเปลี่ยนแต่อย่างใด เนื่องจากสารโฆษณามีจำนวนคำจำกัด ดังนั้นจึงไม่สามารถนำเนื้อความ ในสารโฆษณามาวิเคราะห์ความยากง่ายได้เช่นเดียวกับสารทั่วไป

1.2 การเรียงลำดับเรื่องจากง่ายไปยาก เครื่องมือพัฒนาการอ่านที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อได้ เรียงลำดับจากเรื่องที่ยากไปหาเรื่องที่ยาก ส่วนเครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่านที่ใช้สารโฆษณาเป็นสื่อ การอ่านไม่ได้เรียงลำดับตามความยากง่ายของสาร แต่พิจารณาจากการเรียงคำที่มีจำนวนน้อยไปสู่คำ ที่มีจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่าจำนวนคำที่มากหรือน้อยในสารโฆษณาแต่ละเรื่องนั้น ไม่สามารถบ่งบอกความยากง่ายของสารได้ชัดเจนเหมือนสารทั่วไป เพราะจำนวนคำน้อย ไม่ได้แปลว่า เป็นเรื่องที่ทำให้อ่านทำความเข้าใจได้ง่าย หรือจำนวนคำมาก ก็ไม่ได้แปลว่าจะอ่านทำความเข้าใจเรื่องได้ ยาก เนื่องจากสารโฆษณามีการใช้คำที่มีความหมายโดยนัย และการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีการใช้ คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทย ก็อาจทำให้นักศึกษาต้องพยายามทำความเข้าใจความหมาย และต้องตีความเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่แฝงไว้ในคำที่ปรากฏนั้น ซึ่งถ้านักศึกษาไม่มีความรู้ เรื่องคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หรือคำทับศัพท์ต่างๆ ตลอดจนความเข้าใจความหมายโดยนัยของคำนั้นๆ แล้ว ก็จะทำให้นักศึกษาตีความหมายในคำคลาดเคลื่อนไปได้

2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลัง เรียนของนักศึกษาที่ใช้สารโฆษณาและนักศึกษาที่ใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้งสองกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากการ

นำสารโฆษณาและสารทั่วไปซึ่งเป็นสารที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักศึกษามาใช้เป็นสื่อในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้มากขึ้น นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้สารทั้งสองประเภทจากการอ่านสารประเภทต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ใบปลิว แผ่นพับต่างๆ สอดคล้องกับ แอนเดอร์สัน และเพียร์สัน (Anderson and Pearson อ้างถึงในวีริยา วิริยะรัมย์, 2548 : 71) กล่าวว่า “ผู้อ่านจะเกิดความเข้าใจในการอ่านได้นั้น ต้องใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาช่วยทำความเข้าใจสารที่อ่าน” ดังนั้นการอ่านสารโฆษณาและสารทั่วไปของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มจึงมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สูงขึ้น คือนักศึกษาที่เรียนโดยใช้สารโฆษณาเป็นสื่อการอ่านมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน 21.16 และหลังเรียนเท่ากับ 24.2 ส่วนนักศึกษาที่เรียนโดยใช้สารทั่วไปเป็นสื่อการอ่านมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน 21.84 และหลังเรียนเท่ากับ 25.16

3. การนำเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบมาใช้ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นักศึกษาสามารถแปลความหมายของหมวกแต่ละสีและใช้ความคิดได้มากทุกครั้งหลักจากการสวมหมวกแต่ละสี และนักศึกษาสามารถคิดได้หลายแง่มุม คิดอย่างเป็นระบบ สามารถจับใจความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ในระดับดีมาก นอกจากนี้ นักศึกษา ยังได้แสดงความคิดเห็นอื่นๆ ได้แก่ การคิดแบบหมวกแต่ละสี การคิดเกม ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ในการอ่าน แล้ว ทำให้เข้าใจเรื่องได้มากขึ้น รู้จักคิดอย่างเป็นขั้นตอนได้มากขึ้น ทำให้สามารถสรุปเรื่องที่อ่านได้ อย่างครบถ้วน

3. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

1.1 ก่อนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยละเอียด และก่อนการใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบควรมี การพูดคุยและแนะนำถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบโดยละเอียด รวมทั้งควรมีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

1.2 ผู้สอนควรศึกษาเนื้อหาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ อย่างละเอียด เช่น ประเภทของงานเขียนบันเทิงคดี การพิจารณางานเขียนประเภทบันเทิงคดี การเขียนโฆษณา หรือกลวิธีการเขียนบทโฆษณา เป็นต้น

1.3 หากมีการนำสารโฆษณาไปใช้เป็นสื่อการสอน ควรมีการเรียงลำดับความยากง่ายของสาร โดยเรียงจากเรื่องใกล้ตัวหรือเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับนักศึกษามากไปยังเรื่องที่ไกลตัวหรือมีความเกี่ยวข้องกับนักศึกษาน้อย หรือมีการอธิบายคำศัพท์เฉพาะ ศัพท์เทคนิค หรือคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษให้นักศึกษาได้ทำความเข้าใจเสียก่อนที่จะอ่านสารโฆษณานั้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบไปเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ควรมีการนำเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบไปศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น พนักงานบริษัท ผู้บริหารองค์กรต่าง ฯลฯ โดยนำไปใช้ในการประชุมสัมมนา หรือการจัดอบรม เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบไปในแนวทางที่หลากหลายยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเจตคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ สารโฆษณา หรือสารทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ, 2544. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กองทัพ เคลือบพณิชกุล. 2542. การใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. มปป. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542. มปป.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541. รายงานผลการจัดอันดับคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : หจก.ฟันนี้พับลิชชิ่ง.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541. รายงานภาวะการศึกษาไทยปี 2540. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- คณศวร์ เพิ่มทรัพย์. “งานเขียนโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์” ใน การเขียนสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ. 2545. Program Simple Items Analysis (SIA). กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาตรี สำราญ. 2542. หลากหลายวิธีสอนที่ไม่หลอกหลอนวิธีการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : มุลนิธิสตอรี่ สตูดิโอ.
- เดอโบโน, เอ็ดเวิร์ด. 2543. หมวกหกใบคิดหกแบบ = Six Thinking Hats. แปลโดย นุชรัย ชลคุป. กรุงเทพมหานคร : มุลนิธิโกลด์คิมทอง.
- दनยา วงศ์ณะชัย. 2542. การอ่านเพื่อชีวิต. พิษณุโลก : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ทรงศิริ พันธุ์เสวี. 2540. การวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหางานโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์ ประเภทส่งเสริมสังคมทางสื่อโทรทัศน์ พ.ศ.2535-2539. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์วัลย์ สีจันทร์และคณะ. 2546. การคิดและการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. 2542. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, มหาวิทยาลัย. 2550. **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี (หลักสูตรปรับปรุงพ.ศ.2550)**. มปท.
- ธีรพล ภูรัตน์. 2544. **การสร้างสรรคงานโฆษณา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- นพดล จันทรเพ็ญ. 2539. **การใช้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : บ. ต้นอ่อน
แกรมมี่ จำกัด.
- นุชน้อย สติธอังกูร. 2538. **ภาษาไทย1**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พุกกะวัน. 2543. **แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- พวงเพ็ญ สว่างใจ. 2539. **การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณ์ญาณของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มณีนรัตน์ สุขโชติรัตน์. 2537. **ไขปัญหาการตูนพีเวอร์ : แนวทางปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน**.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมทินี รัชฎารักษ์. 2546. **ภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร : ทริปเพิ้ลเซเวนมัดดีเทค.
- วิริยา วิริยะรัมย์. 2549. **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 ที่สอนโดยการใช้เทคนิคหมวกหกใบและวิธีสอนแบบปกติ**.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิสา จิตวัตร. 2541. **การสอนอ่านภาษาอังกฤษ**. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิเชียร วงศ์ณิชากุล. 2543. **การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย**. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกานต์. 2548. **กลเม็ดการอ่านให้เก่ง**. กรุงเทพมหานคร :
สถาพรบุ๊คส์
- สตรีรัตน์ เชียงกา. 2548. **การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนโดยใช้สาร
โฆษณาและสารทั่วไปเป็นสื่อการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนมัธยมฐานบิน
กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สนิท ตั้งทวี. 2538. **การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สนิท ตั้งทวี. 2536. **อ่านไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2544. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์. 2534. การอ่านทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
โอเดียนสโตร์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2545. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 หน่วยที่ 1-5. พิมพ์ครั้งที่ 3.
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2535. การสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2534. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช.
- อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. กรุงเทพมหานคร :
เวิร์ดเวฟเอดดูเคชั่น.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. 2539. การทดสอบและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอื้อพันธุ์ ศรีสุนทร. 2546ก. “วัยรุ่น”, กรุงเทพธุรกิจเสาร์-อาทิตย์. 7(กันยายน 2546) : 2.

ภาษาอังกฤษ

Bloom, B.S. 1972. **Taxonomy of Education Objectives, the Classification of Education Goals Handbook : Cognitive.** New York : David Mckay.

Cassan, A.K. 2002. **Critical Thinking Leading to Tranformative Learning : Understanding the Impact of One’s Family on Adult Learner.** Canada : St. Francis Xavier University.

De Bono, Edward. 2000. **Six Thinking Hats.** England : Penguin Book.

Hager, P. S. Ray and K. Michael. 1994. “The Relation between Critical Thinking Abilities and Student Study Strategies” **Higher Education Research and Development.** 13 (February 1994) : 45-47

Pikkert, J.J. and L. Foster. 1996. “Critical Thinking skill among Third Year Indonesian English Students” , **RELC Journal.** 2 (December 1996) : 1107 A.

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ - สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา แซ่มวงษ์
2. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
3. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้ : คณะศิลปศาสตร์ (พื้นที่เพาะช่าง)
- เบอร์โทรภายใน : 6502
- e-mail : wattana.cha@rmutr.ac.th
- หรือ : wattana.cha@hotmail.co.th

4. ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญา	มหาวิทยาลัย	หลักสูตร	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
1.ปริญญาเอก	เกษตรศาสตร์	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ภาษาไทย	กำลังศึกษาต่อ
2.ปริญญาโท	จุฬาลงกรณ์	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	การสอน ภาษาไทย	2541
3.ปริญญาตรี	เชียงใหม่	ศิลปศาสตรบัณฑิต	ภาษาไทย	2535

5. สาขาที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ

-

6. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย

ชื่อผลงานวิจัย : ผลของการใช้กลวิธีชี้แนะในการอ่านการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถใน

การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

วิทยาลัยเพาะช่าง

ปีที่ได้รับเงินสนับสนุน : 2551

หน่วยงานที่ให้ทุน : งบประมาณผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์